

Intersekse vluchtelingen in Nederland

**Een onderzoek naar de inclusiviteit van intersekse
personen binnen de Nederlandse asielketen**

Onderzoek uitgevoerd voor

Stichting NNID, Nederlandse organisatie voor seksediversiteit

Intersekse vluchtelingen in Nederland

Een onderzoek naar de inclusiviteit van intersekse personen binnen de Nederlandse asielketen

Auteur: Simone Lugtmeijer
Redactie: Mir Abe Marinus

© Stichting NNID, Nijmegen 2024

NNID-publicatie 2024-01
24 oktober 2024

ISBN XXXXXXXXXXXXX
NUR 741

Series: NNID Onderzoek

Stichting NNID, Nederlandse organisatie voor seksediversiteit

Staddijk 91
6537 TW Nijmegen
the Netherlands
+31-24-3430000
info@nnid.nl

Deze publicaties kan worden geciteerd als:

Luchtmeijer, S. Intersekse vluchtelingen in Nederland: Een onderzoek naar de inclusiviteit van intersekse personen binnen de Nederlandse asielketen
Nijmegen, Nederland: Stichting NNID, 2024. Rapport Nr. 2024-01, ISBN XXXXXXXXXXXX

Samenvatting

Dit onderzoek laat zien dat de Nederlandse asielketen niet inclusief is voor intersekse personen. Dit komt door de onzichtbaarheid van de ervaringen van intersekse asielzoekers binnen de procedures, opvang en het beleid. De opvanglocaties zijn vaak onveilig en de overheid negeert specifieke behoeften van intersekse personen binnen deze opvanglocaties. Zowel binnen de asielketen als in het bredere maatschappelijk discours worden intersekse personen ondervertegenwoordigd en geconfronteerd met stereotypering, stigmatisering en discriminatie. Kortom, intersekse personen zijn onzichtbaar in de maatschappij en in de Nederlandse asielketen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Inhoudsopgave.....	5
1. Inleiding	7
<i>Wetenschappelijke relevantie.....</i>	<i>7</i>
<i>Maatschappelijke relevantie.....</i>	<i>8</i>
2. Theoretisch kader	9
2.1. <i>Asielzoekers en vluchtelingen</i>	<i>9</i>
2.2. <i>Intersekse Asielzoeker en Vluchteling</i>	<i>9</i>
2.3. <i>Migratie discours: Homonationalisme en Onzichtbaarheid.....</i>	<i>9</i>
2.4. <i>Maatschappelijke discours: Stigma's & Onzichtbaarheid</i>	<i>10</i>
2.5. <i>Onderzoeksvraag.....</i>	<i>11</i>
3. Methode.....	13
3.1. <i>Literatuurstudie</i>	<i>13</i>
3.2. <i>Opzet van het literatuuronderzoek</i>	<i>13</i>
3.3. <i>Discours analyse.....</i>	<i>13</i>
4. Literatuurstudie.....	15
4.1. <i>Procedures</i>	<i>15</i>
4.2. <i>Conclusie.....</i>	<i>15</i>
4.3. <i>Intersekse asielzoekers & procedures</i>	<i>16</i>
4.4. <i>Opvang</i>	<i>16</i>
4.5. <i>Samenvatting literatuurstudie.....</i>	<i>18</i>
5. Discours analyse	19
5.1. <i>Werkinstructie IND</i>	<i>19</i>
5.2. <i>Kamerstukken</i>	<i>19</i>
5.3. <i>Jurisprudentie</i>	<i>20</i>
5.4. <i>Conclusie.....</i>	<i>21</i>
6. Aanbevelingen.....	24
6.1. <i>Procedures</i>	<i>24</i>
6.2. <i>Aanbevelingen voor de opvang.....</i>	<i>24</i>
7. Verder onderzoek	25
Bronvermelding.....	26

Afkortingen en acroniemen

AZC	Asielzoekerscentrum
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
EU	Europese Unie European Union
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
LGBT	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender
LGBTI	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Intersex
LHBT	Lesbisch, Homo, Bi, Trans
LHBTI	Lesbisch, Homo, Bi, Trans, Intersekse
NNID	Nederlandse Organisatie voor Seksediversiteit Netherlands Organisation for Sex diversity
OII	Organisation Intersex International
UNHCR	Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen United Nations High Commissioner for Refugees

1. Inleiding

Seksediversiteit betekent dat het biologische geslacht een spectrum is met oneindig veel variaties (NNID, 2013). De term intersekse is een term binnen seksediversiteit en staat voor de sociale aspecten die gepaard gaan met het niet passen in de maatschappelijke kenmerken van man of vrouw (Movisie, 2016). Deze kenmerken kunnen chromosomaal, hormonaal en/of anatomisch zijn en kunnen zich verschillend uiten (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020). Uit Deens onderzoek blijkt dat gemiddeld 1 op de 90 mensen intersekse is (Frisch, 2019). De meeste van de intersekse personen identificeren zich als man of vrouw, maar er is ook een relatief grote groep die zich als non-binair identificeert.

Uit onderzoek van het Rutgers Instituut & UZ Gent (2020) blijkt dat twee-derde van de Nederlandse bevolking geen (of geen correcte) kennis heeft over intersekse. Dit onderzoek duidt ook aan dat gebrek aan kennis de acceptatie van intersekse personen sterk kan belemmeren. Intersekse personen hebben namelijk regelmatig last van stigmatisering, schaamte en gevoeligheden rondom (zelf)acceptatie (Movisie, 2016). Daarnaast durven intersekse personen vaak hun verhaal niet te vertellen. Dit is mede omdat het algemene medische beleid rondom intersekse gericht is op geheimhouding (Van Lisdonk & Callens, 1997). Ook blijkt uit recent onderzoek dat intersekse personen door artsen en ouders vaak worden aangeraden om het geheim te houden (Cense & Marinus, 2023). Deze adviezen die voornamelijk pleiten voor geheimhouding van dokters richting intersekse personen wordt ook wel het geheimhoudingsprotocol genoemd (Van Heesch, 2015).

Intersekse personen voelen zich dus regelmatig ontmenselijkt door de geheimhouding rondom hun lichaam en de medische ingrepen (Van Heesch, 2015). Binnen de medische wereld is er sprake van een gebrek aan psychologische begeleiding. Ook zijn er verschillende stigma's en taboes aanwezig. Dit leidt vaak tot isolatie van intersekse personen. Bij velen leeft de angst dat intersekse verward zal worden met bijvoorbeeld homoseksueel of transgender zijn. Kortom, intersekse personen voelen zich vaak dus niet comfortabel genoeg hun ervaringen en verhaal te uiten en te vertellen (Movisie, 2016).

In een grootschalig onderzoek over de veiligheid van de LHBTI-gemeenschap concludeert dat met name intersekse personen de hoogste percentages discriminatie ervaren, met respectievelijk 59% van de Europese respondenten in de enquête (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020). Dit gaat over discriminatie in het onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg, sociale diensten openbare voorzieningen zoals winkels, cafés, restaurants, bars en nachtclubs. Uit hetzelfde onderzoek kwam naar voren dat ruim één op de drie intersekse-respondenten discriminatie vanwege hun geslachtskenmerken als hun grootste probleem beschouwen. Ook ervaart 29% van de intersekse personen stigma's rondom intersekse omdat het wordt gezien als ziekte (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020). Kortom, intersekse personen krijgen veelvuldig te maken met discriminatie en maatschappelijke stigma's die hen belemmeren.

De bovengenoemde stigma's, geheimhouding en de onzichtbaarheid van intersekse personen komen ook terug in het asielbeleid als het gaat om intersekse personen. Er is relatief veel onderzoek over het asielbeleid omtrent LHBT-asielzoekers. Er is echter weinig bekend over intersekse vluchtelingen en hun

ervaringen als het gaat om de asielprocedure. Uit onderzoek van de Organisation Intersex International Europe (2023) blijkt dat intersekse personen kwetsbaar zijn in de asielprocedure. Voor veel intersekse vluchtelingen is er sprake van angst voor vervolging en discriminatie gebaseerd op hun genderexpressie en geslachtskenmerken. Het moment dat ze aankomen in Europa heerst er een stigma en taboe rondom intersekse en zijn operaties en behandelingen zonder goed geïnformeerde toestemming van intersekse mensen de norm (OII Europe, 2023). Dit maakt Europa voor intersekse vluchtelingen niet altijd een veiligere omgeving dan het land van herkomst.

Dit onderzoek focust zich expliciet op de procedures en opvang binnen de Nederlandse asielketen met betrekking tot intersekse asielzoekers en vluchtelingen. Dit onderzoek wil bijdragen aan de bestaande literatuur over de asielprocedures en de LHBTI-gemeenschap, wat van belang is vanwege de schaarste in onderzoek en literatuur als het gaat om intersekse asielzoekers en vluchtelingen.

Dit onderzoek bestaat uit de volgende onderdelen: een theoretisch kader met daarin de belangrijkste begrippen, theorieën en discoursen rondom het vluchtelingenbeleid en de LHBTI-gemeenschap. Daarop volgt een methodologisch hoofdstuk waarin de methodes van dit onderzoek worden besproken, namelijk een literatuurstudie en een discoursanalyse. Dan volgt de literatuurstudie over de huidige situatie omtrent het LHBT(I)-asielbeleid om zo een goed beeld te krijgen van de huidige situatie. Deze literatuurstudie is gefocust op het algemene LHBTI-asielbeleid en op bronnen rondom de opvang van LHBTI-vluchtelingen. Vervolgens maakt dit onderzoek gebruik van een discours analyse van relevante bronnen van de politieke en juridische arena rondom het LHBTI-beleid. Er wordt dus gekeken naar jurisprudentie, werkinstructies van de IND, Kamervragen en Commissievergaderingen. Daarna volgt de conclusies en de verdere aanbevelingen voor eventuele verbeteringen van het beleid omtrent intersekse vluchtelingen.

Wetenschappelijke relevantie

Asiel en immigratie zijn een van de belangrijkste onderwerpen in het huidige politieke landschap (Bajja, 2023). Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2023 lag de focus op de asielcrisis en de stigma's die met dat onderwerp gepaard gaan. Asiel is dus een relevant en actueel onderwerp. Echter, is er minder aandacht en onderzoek binnen de politieke arena voor de LHBTI-gemeenschap in de asielketen. Als we specifiek kijken naar intersekse personen is er weinig tot geen data over hun ervaringen in de asielketen. IHRA publiceerde in 2013 onderzoek, waaruit bleek dat er geen gegevens of landenrapporten bestaan over het aantal intersekse asielzaken of de situatie van intersekse asielzoekers in verschillende landen. Helaas is de situatie elf jaar na de publicatie van dit onderzoek nog vrijwel hetzelfde (Hugo & Pertl, 2023).

In het bijzonder is de literatuur over de asielprocedures als het gaat om intersekse personen schaars en de meeste beschikbare literatuur over de asielprocedure focust zich op de LHBT-gemeenschap of de LHBTI-gemeenschap in het algemeen. Ook is er weinig bekend over de kwaliteit en inclusie van de opvang van intersekse personen. Dit onderzoek focust zich specifiek op de procedure, opvang en de gevolgen daarvan voor intersekse

personen in de asielketen. Het onderzoek baseert zich op bestaande literatuur over de LHBTI-gemeenschap in relatie tot de asielketen. Dit onderzoek beschrijft het actuele migratie discours in Nederland en het maatschappelijke discours rondom intersekse personen. Op basis van deze uiteenzetting, kijkt dit onderzoek of deze discourses ook aanwezig zijn in het huidige asielbeleid. Hier worden het asiel- en maatschappelijke discours specifiek toegepast op de situatie omtrent intersekse asielzoekers. Deze twee discourses worden dus toegepast en getoetst op relevante beleidsstukken over intersekse asielzoekers.

Maatschappelijke relevantie

Zoals ik hierboven ook heb genoemd, is asiel een belangrijk onderwerp in onze samenleving. Dit onderwerp is van hoog maatschappelijk belang, en behoort tot het rijtje van belangrijkste onderwerpen die spelen bij Nederlanders (NOS, 2023). Het is daarom een relevant onderwerp om meer onderzoek naar te verrichten. Dit onderzoek verricht meer onderzoek naar de rol van LHBTI, en specifiek intersekse personen, binnen de asielketen. Zoals hierboven al genoemd is, is 1 op de 90 mensen intersekse. Dit betekent dat deze groep zeker aanwezig is binnen de samenleving en de asielketen. Echter lijkt deze groep onzichtbaar, ondanks deze cijfers. Het is dus belangrijk om meer onderzoek te verrichten naar de groep die 1 op de 90 mensen in de samenleving omvatten.

Ook is het van maatschappelijk belang dat er eerst onderzoek wordt gedaan naar de rol en ervaringen van intersekse personen in de asielketen om daarna eventuele verbeterpunten aan te raden. Het is cruciaal om te kijken of het beleid van LHBTI-minderheden worden gewaarborgd in het huidige Nederlandse asielbeleid. Om de rechten van de LHBTI-gemeenschap te kunnen beschermen, moeten we eerst kijken of er sprake is van rechtenschendingen en in welke mate. Iedereen verdient namelijk een eerlijk en veilige asielprocedure en opvang.

2. Theoretisch kader

Dit hoofdstuk focust zich op de belangrijkste begrippen en discourses in de Nederlandse asielketen. In dit hoofdstuk worden de definities van asielzoeker en vluchteling in relatie tot intersekse nauwkeurig gedefinieerd. Ook worden er twee discourses uiteengezet: een migratie discours met een focus op de LHBTI-gemeenschap en een algemeen maatschappelijk discours met betrekking tot intersekse. Deze discourses vormen een raamwerk voor een latere discours analyse van de relevante beleidsstukken.

2.1. Asielzoekers en vluchtelingen

Het is belangrijk om de begrippen asielzoeker en vluchteling nauwkeurig te definiëren. Een asielzoeker is iemand die bescherming aanvraagt in een ander land, maar nog geen verblijfsvergunning heeft gekregen (Amnesty International, 2022). Een vluchteling is iemand waar al is vastgesteld dat er sprake is van een terechte angst is voor vervolging of geweld in het land van herkomst. Deze persoon heeft dus op basis van gegronde redenen een verblijfsvergunning gekregen (Amnesty International, 2022).

Tijdens de asielprocedure wordt dus vastgesteld of een asielzoeker ook daadwerkelijk een vluchteling is door te kijken of er een gegronde angst is voor geweld of vervolging. Deze vervolging kan plaats vinden op basis van bijvoorbeeld ras, godsdienst, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde etnische of sociale groep (VluchtelingenWerk Nederland, z.d.). Deze vervolging kan dus ook gebaseerd zijn op seksuele geaardheid of genderidentiteit en -expressie of geslachtskenmerken. Dit is de definitie van een LHBTI-asielzoeker. LHBTI-asielzoekers komen vaak uit landen waar hun seksuele geaardheid of genderidentiteit of vorm van seksediversiteit strafbaar is (Spijkerboer, 2013). Zij vrezen daarom op basis van deze gronden voor vervolging of uitsluiting op basis van hun seksuele geaardheid en/of gender- en seksediversiteit.

Dit onderzoek hanteert de term asielzoekers als de procedure voor asielaanvraag nog niet is doorlopen of wanneer de asielaanvraag is afgekeurd. Wanneer deze wel is doorlopen en de asielzoeker status heeft verkregen, gebruikt dit onderzoek de term vluchteling. Dit onderzoek gebruikt de term LHBTI-asielzoekers wanneer er sprake is van een asielaanvraag dat gebaseerd is op vervolging op basis van seksuele geaardheid of genderidentiteit of vorm van diversiteit. Dit onderzoek gebruikt de term LHBTI-vluchteling als de asielzoeker de procedure heeft doorlopen en er op gegronde redenen is verklaard dat deze persoon een verblijfsvergunning toegewezen krijgt.

2.2. Intersekse Asielzoeker en Vluchteling

Het is belangrijk om te definiëren wat dit onderzoek verstaat onder een intersekse asielzoeker of vluchteling. Onderzoek van OII Europe (2023) maakt een onderscheid tussen drie verschillende benaderingen als het gaat om intersekse vluchtelingen:

- De vluchteling ziet zichzelf als intersekse en wordt geaccepteerd als intersekse vluchteling.
- De vluchteling ziet zichzelf als intersekse en LHB en verkrijgt status als LHB-vluchteling.
- De vluchteling ziet zichzelf als intersekse en krijgt subsidiaire bescherming vanwege medische redenen.

Bij de eerste benadering is er maar één geval bekend in Europa (OII Europe, 2023). Bij de tweede benadering neemt het onderzoek van OII Europe (2023) aan dat er meer dan één geval is maar dit is onzeker omdat de intersekse-identiteit onzichtbaar blijft. Dit onderzoek neemt de eerste en de tweede benadering over als het gaat om de definiëring van intersekse vluchtelingen. Het gaat dus om intersekse vluchtelingen die zich zien als intersekse en ook worden geaccepteerd als intersekse vluchteling. Daarnaast gaat het om vluchtelingen die zichzelf zien als intersekse en LHB en status verkrijgen op basis van dat ze LHB zijn. Dit onderzoek focust zich namelijk op de onzichtbaarheid van intersekse personen en die zijn vooral te vinden in de tweede groep. Bij de eerste benadering zijn de intersekse personen namelijk zichtbaar in de asielketen omdat ze op basis van dat ze intersekse zijn, asiel verkrijgen. Bij de tweede benadering verkrijgt de intersekse persoon asiel op basis van een LHB status en zijn ze dus onzichtbaar. Daarom wordt deze groep ook meegenomen.

In dit onderzoek wordt de term intersekse asielzoeker gebruikt wanneer er nog geen asiel is verleend. Een intersekse asielzoeker wordt ook gedefinieerd als iemand die status aanvraagt op basis van intersekse zijn. Daarnaast wordt de term intersekse asielzoeker ook gedefinieerd als een intersekse asielzoeker die asiel aanvraagt op basis van een LHB status, en dus de intersekse status onzichtbaar blijft.

2.3. Migratie discours: Homonationalisme en Onzichtbaarheid

Zoals ik ook al eerder benoemde, behoren asiel en migratie tot de belangrijkste onderwerpen van het huidige politieke klimaat. Asiel is dus een veelbesproken en 'salient' onderwerp met een prominent politiek en maatschappelijk discours. Het is dus belangrijk om dit discours uitvoerig te definiëren.

Uit opiniepeilingen blijkt dat meer dan de helft van de mensen in Nederland van mening is dat er te veel vluchtelingen arriveren en dat het opvangen van vluchtelingen een zware economische en sociaal-culturele last is (Sutkutė, 2023). Bij het bespreken van de vluchtelingencrisis ligt de nadruk vaak op of vluchtelingen bescherming 'verdienen', in plaats van op de bestaande wettelijke bepalingen en internationale vluchtelingenverdragen. Dit kan leiden tot een systematische scheiding tussen 'wij' en 'zij', wat leidt tot de ontmenselijking van vluchtelingen (Sutkutė, 2023). Daar komt bovenop dat veel berichtgeving over migratie angst en vervreemding opwekt jegens vluchtelingen op, waardoor het nog moeilijker wordt voor vluchtelingen om status te 'verdienen'.

Het hedendaagse discours over migratie wordt ook beïnvloed door de politieke frame van 'golven van vluchtelingen' die de Europese grenzen oversteken (Van Der Pijl et al., 2018). Als gevolg hiervan wordt het politieke en publieke debat gekenmerkt door een overwegend negatieve toon. Daarnaast is het huidige Europese (en Nederlandse) discours over migratie vaak raciaal en gender gebonden omdat het discours vaak de komst van jonge, mannen benadrukt (Van Der Pijl et al., 2018). In de representatie van vluchtelingen zien we vaak een beeld van overwegend mannelijk, met een sterke nadruk op hun heteroseksualiteit (Van Der Pijl et al., 2018). Een voorbeeld hiervan is de angst voor verkrachtingen van Nederlandse vrouwen door deze mannelijke vluchtelingen. Dit benadrukt de heteroseksualiteit van deze mannen. Kortom, in het huidige migratie discours is er dus een duidelijke dichotomie van gender, sekse en heerst er een heteronormatieve norm.

2.3.1. Homonationalisme

Een tweede belangrijke term die typerend is voor het huidige asieldiscours is homonationalisme. Binnen het huidige asieldiscours wordt er een tweedeling geschetst van een 'tolerant' Nederland tegenover een 'intolerante' Islamitische cultuur. Dit wordt ook wel homonationalisme genoemd (Spierings, 2020). Vooral Populistische Radiaal-Rechtse (PRR) partijen maken gebruik van homonationalisme, zij benadrukken de 'Nederlandse' cultuur die volgens hen beschermd moet worden tegen buitenstaanders. De acceptatie en tolerantie richting homoseksuele en lesbische individuen wordt beschouwd als een bepalend kenmerk van Nederland en deze acceptatie dient als maatstaf voor wie het recht heeft om tot dit land te behoren (Spierings, 2020). Homoseksualiteit en religie kunnen in een context van homonationalisme dus moeilijk samengaan. Er wordt verondersteld dat een asielzoeker kiest tussen seksualiteit of religie want het aanhangen van de Islam zou niet compatibel zijn met een accepterende houding tegenover seksuele geaardheid of genderidentiteit en vormen van seksediversiteit.

Kortom, het onderwerp asiel wordt getypeerd door een discours dat vooral gericht is op religieuze heteroseksuele mannen; er bestaat een verharde tweedeling tussen mannen en vrouwen en er is weinig ruimte rondom gender- en seksediversiteit (Van Der Pijl et al., 2018). Binnen dit discours is daarentegen wel ruimte voor homonationalisme. Het politiek-maatschappelijke discours veronderstelt dat alleen heteroseksuele mannen naar Europa migreren. Dit zorgt er voor dat vrouwelijke en LHBTI-vluchtelingen onzichtbaar en kwetsbaarder worden. Er is weinig oog voor deze groepen omdat er vooral een focus ligt op heteroseksuele mannen (Van Der Pijl et al., 2018). Dit discours kan van invloed zijn op de onzichtbaarheid van intersekse asielzoekers en vluchtelingen omdat ze hiermee 'onzichtbaar' worden gemaakt doordat er geen focus is op mensen die niet passen binnen dit heteronormatieve en dichotome beeld van de asielzoeker. Dit komt boven op de al bestaande onzichtbaarheid van intersekse in de maatschappij, die een gevolg is van een gebrek aan kennis, stigmatisering en geheimhoudingsadviezen. Het huidige migratie discours heeft dus weinig oog voor de LHBTI-gemeenschap omdat die niet in het 'typische' beeld van een asielzoeker passen.

2.3.2. Securitization

Een ander belangrijke theorie die samenhangt met de beeldvorming rondom asielzoekers is de theorie van 'securitization'. Volgens de theorie van 'securitization' creëren leiders vaak veiligheidsproblemen als een manier om hun wereldbeeld te uiten (Kraak, 2018). Deze theorie stelt dat er een sociaal geconstrueerde perceptie is van een veiligheidsdreiging terwijl dit niet de objectieve weergave van de werkelijkheid hoeft te zijn. Zodra een probleem met succes als een veiligheidskwestie is gedefinieerd, kunnen de verantwoordelijken alle noodzakelijke stappen ondernemen om het probleem 'aan te pakken'.

Binnen het Nederlandse migratie discours is er sprake van een 'politiek van de angst' waar de, vaak ongegronde, veiligheidskwestie van migratie wordt benadrukt (Kraak, 2018). 'Securitization' heeft vooral betrekking op de veiligheidsrisico's rondom mannelijke asielzoekers. Een goed voorbeeld hiervan is de uitgebreide berichtgeving over de seksuele misdrijven in Keulen. Deze praktijk maakt (heteroseksuele) mannen tot de belangrijkste sociale groep en risico wat betreft migratie. Er is sprake van een assumptie die gebaseerd is op een intersectionele dichotomie: mannen met een migratieachtergrond zijn onveilig tegenover

'Westerse' vrouwen. Hier is dus weinig tot geen ruimte om gender en sekse als spectrum te zien. Deze assumptie botst met de definitie van seksediversiteit, dat veronderstelt dat sekse een spectrum is met oneindig vee variaties. Kortom, de theorie van 'securitization' leidt het opnieuw tot onzichtbaarheid van de andere sociale groepen dan heteroseksuele mannen, zoals de LHBTI-gemeenschap.

2.3.3. Conclusie

Het huidige Nederlandse migratie discours wordt dus getypeerd door een negatief stereotyperend beeld waarin heteronormativiteit en dichotomie van gender en sekse centraal staan. Er is binnen het migratie discours een focus op heteroseksuele, religieuze mannen. Hierdoor wordt de LHBTI-gemeenschap automatisch onzichtbaar omdat daar weinig tot geen ruimte voor is. Door de onzichtbaarheid van de LHBTI-gemeenschap in het algemene migratiediscours worden ook intersekse asielzoekers onzichtbaar worden gemaakt. Deze onzichtbaarheid hangt ook samen met het maatschappelijke discours rondom intersekse personen. Hier ga ik in de volgende paragraaf meer op in.

2.4. Maatschappelijke discours: Stigma's & Onzichtbaarheid

Naast het algemeen migratie discours met betrekking tot LHBTI-vluchtelingen is er ook een algemeen maatschappelijk discours rondom intersekse. Dit maatschappelijke discours is relevant om te benoemen omdat beleidsmakers en medewerkers van de relevante instanties opereren binnen een bepaald maatschappelijk discours. De maatschappelijke normen, waarden en opvattingen zijn relevant voor dit onderzoek omdat het van invloed kan zijn op het beleid en de uitvoering van de asielketen. Hoe meer stigma in de samenleving, hoe meer stigma in het asielbeleid. Het is daarom van belang om dit maatschappelijke discours mee te nemen in de analyse en niet alleen het algemene discours omtrent het asielbeleid. De wisselwerking tussen het migratie discours en het maatschappelijk discours is van belang voor de verdere discours analyse.

Zoals al eerder genoemd is, weet grofweg twee derde van de Nederlandse bevolking niet wat intersekse is (Rutgers Instituut & UZ Gent, 2020). Dit leidt regelmatig tot lastige situaties, ongepaste vragen, stigmatisering en discriminatie. Bovendien hebben veel intersekse individuen het advies gekregen om hun intersekse status geheim te houden, wat betekent dat hun zorgverleners hebben aanbevolen dat ze er met niemand of zo weinig mogelijk mensen over moeten praten (Rutgers Instituut & UZ Gent, 2020). Dit advies kan eventueel leiden tot gevoelens van schaamte en een gevoel van anders zijn. Meerdere onderzoekers hebben zich verdiept in de effecten van de geheimhoudingsadviezen van intersekse personen en concludeerde dat dit kan bijdragen aan aanhoudende en diepgewortelde gevoelens van schaamte (Hegarty & Smith, 2021). Daarnaast leidt het advies om intersekse geheim te houden vaak tot sociaal isolement, eenzaamheid en heeft het een negatieve impact op de geestelijke gezondheid (Cense & Marinus, 2023). Intersekse personen zijn zich bewust van het stigma en de gevoeligheden. Dit kan leiden tot angst en schaamte en weerhoudt intersekse personen ervan om open te zijn over hun verhaal als intersekse persoon (Van Lisdonk, 2014). Dit is gerelateerd aan het stigma van een lichaam dat niet helemaal past binnen de seksnormen in de maatschappij (Van Lisdonk, 2014).

Naast stigma's en taboe is er ook sprake van discriminatie en uitsluiting van intersekse personen. De cijfers rondom discriminatie

zijn hoog als het gaat om intersekse personen. Uit Amerikaans onderzoek uit 2021, blijkt dat 69% van de LHBTQ+-intersekse-respondenten in dat jaar enige vorm van discriminatie te hebben ervaren, ongeveer twee keer zoveel als het percentage discriminatie gerapporteerd door LGBTQ+-niet-intersekse-respondenten (Medina, 2021). In de LGBTI-survey, uitgevoerd door de European Union Agency for Fundamental Rights (2020) concludeerde ook dat 59% van de Europese intersekse personen kampen met discriminatie en uitsluiting.

De bovenstaande cijfers laten een beeld zien van de situatie rondom de discriminatie van intersekse personen en deze resultaten zijn te koppelen aan de theorie van 'Minority Stress'. Het 'Minority Stress' model stelt dat seksuele minderheden te maken krijgen met unieke en vijandige ervaringen vergeleken met niet-minderheden. Resultierend hebben deze stressoren negatieve effecten op hun fysieke en mentale gezondheid (Meyer, 2003). De minderheidsstresstheorie wordt op grote schaal gebruikt om de negatieve impact aan te tonen en inzicht te geven in de gevolgen van stigmatisering, vooroordelen en discriminatie op seksuele, gender en sekse-minderheidsindividuen, paren en gezinnen (Frost & Meyer, 2023). Deze theorie wordt ondersteund door een groeiend aantal bewijzen en is toegepast in verschillende contexten en is dus ook te koppelen aan intersekse personen. Uit onderzoek blijkt dat de aanwezige stigmatisering en discriminatie een negatief effect hebben, zowel fysiek als mentaal, op intersekse personen. Vooral ervaringen met het stigmatiseren vanuit de gezondheidszorg en opzettelijke geheimhouding vormen een unieke stressor voor intersekse personen (Van de Grift et al., 2024). Ook hebben intersekse personen last van Minority Stress als gevolg van de heteronormatieve cisgender binaire samenleving (Van de Grift et al., 2024).

2.4.1. Anti-Gender Ideologie

Een breder maatschappelijk discours over seksualiteit, sekse en gender is een discours genaamd 'Anti-Gender Ideologie'. Anti-Gender Ideologie is de oppositie tegen gelijke vrouwen en LHBTI-rechten en alles wat te maken heeft met de 'intieme' en 'seksuele' burger (Paternotte & Kuhar, 2018). Anti-Gender Ideologie wordt ook gezien als een retorische strategie om gelijke rechten van vrouwen en LHBTI-minderheden aan te vallen (Toldy & Garraio, 2020). Deze strategie kan worden geïnterpreteerd als een politiek verzet tegen het feminisme en de LHBTI-beweging (Toldy & Garraio, 2020). De Anti-Gender Ideologie heeft tot doel ongelijke rollen en heteronormatieve orde te benadrukken. Ook gaat het uit van een 'natuurlijke dichotomie' van mannen en vrouwen (Butler, 2021). Door deze 'natuurlijke' dichotomie te benadrukken kan er uitsluiting plaatsvinden van intersekse personen.

2.4.2. Conclusie

Het maatschappelijk discours wordt dus getypeerd door onzichtbaarheid van, en discriminatie en stigma rondom intersekse personen. Een groot deel van de intersekse personen ervaart discriminatie of stigmatisering. Dit heeft invloed op de gezondheid en het functioneren van intersekse personen. Ook biedt het bredere maatschappelijke discours van Anti-Gender Ideologie geen ruimte voor intersekse personen omdat het de dichotomie van 'man' en 'vrouw' benadrukt en actief gelijke rechten voor de LHBTI-gemeenschap bestrijdt.

2.5. Onderzoeksvraag

Uit de bovenstaande onderzoeken is er een algemeen beeld geschetst van het huidige migratie discours en de relatie tot de LHBTI-gemeenschap. Ook is er ingegaan op het algemene maatschappelijke discours rondom intersekse. Beiden discoursen resulteren dat intersekse asielzoekers en vluchtelingen onzichtbaar worden gemaakt in de asielketen en in de samenleving. Dit komt merendeels door de focus op de dichotomie en heteronormatieve binnen deze discoursen. Het is echter belangrijk om deze discoursen te testen in de praktijk: is het daadwerkelijk zo dat intersekse personen onzichtbaar zijn binnen de asielketen en leidt dat tot belemmering van inclusie in de asielketen? Daarom luidt de algemene onderzoeksvraag van dit onderzoek: *In hoeverre is de Nederlandse asielketen inclusief voor intersekse personen?*

Dit onderzoek focust zich dus op de mate van inclusie en de gevolgen binnen in het asielbeleid voor intersekse personen. Dit onderzoek wil de volgende sub-vragen beantwoorden:

- **Subvraag 1:** In hoeverre zijn de procedures met betrekking tot de asielaanvraag inclusief voor intersekse asielzoekers?
- **Subvraag 2:** In hoeverre is de opvang inclusief voor intersekse asielzoekers?
- **Subvraag 3:** In hoeverre heeft de Nederlandse overheid oog voor intersekse asielzoekers vluchtelingen in de asielketen?

De literatuurstudie focust zich op de eerste twee vragen d.m.v. een analyse van de bestaande literatuur over het LHBTI-asielbeleid met betrekking tot de asielaanvragen en opvang. De derde en de vierde vraag worden beantwoord d.m.v. de discours analyse waar er verder ingezoomd wordt op de IND-werkinstructies en andere beleidsstukken van de overheid.

2.5.1. Hypothesen

De literatuurstudie geeft een algemeen beeld van de situatie omtrent de procedures en de opvang van LHBTI-asielzoekers en beantwoordt de eerste twee sub-vragen. De eerste hypothese legt de focus op de asielprocedures. Zoals in het theoretisch kader besproken is, zijn er verschillende stigma's en de aanwezigheid van discriminatie richting intersekse personen. Ook is er een focus op geheimhouding van intersekse personen en stereotypering. Stigma's, geheimhouding en eventuele discriminatie kunnen invloed hebben op welk verhaal intersekse personen vertellen als zij asiel aanvragen en op de omgang met intersekse personen als zij zich eenmaal in deze procedure bevinden. Hypothese 1 luidt dus als volgt:

- **H1:** De asielprocedures zijn niet inclusief voor intersekse asielzoekers vanwege de aanwezigheid van stigmatisering, stereotypering en het aansporen tot geheimhouding omtrent intersekse.

De tweede hypothese legt meer de focus op de inclusie binnen de opvanglocaties voor intersekse personen. Uit verschillende bronnen blijkt dat er sprake is van onveiligheid binnen de azc's. Dit onderzoek wil dus de volgende hypothese bevestigen of verwerpen:

- **H2:** De opvanglocaties zijn niet inclusief voor intersekse asielzoekers vanwege de mate van onveiligheid en de onvoldoende aandacht voor de ervaringen en behoeften van intersekse asielzoekers binnen de azc's.

De laatste twee hypothesen worden onderzocht in de discours analyse. In het theoretisch kader zijn het asioldiscours en het maatschappelijk discours uitvoerig besproken. Dit leidt tot de volgende hypothesen:

- **H3:** Intersekse personen worden onzichtbaar gemaakt in de asielketen omdat ze niet passen binnen het stereotype van een asielzoeker.
- **H4:** Intersekse personen worden onzichtbaar gemaakt in de asielketen vanwege het overheersende maatschappelijke discours die stigma's, aanzetten tot geheimhouding en discriminatie typeert.

3. Methode

3.1. Literatuurstudie

De eerste methode waar dit onderzoek gebruik van maakt is een literatuurstudie. Een literatuurstudie kan grofweg worden omschreven als een systematische manier om eerder onderzoek samen te vatten en om vast te stellen waar meer onderzoek nodig is (Snyder, 2019). Een literatuurstudie is dus nodig om te onderzoeken wat voor informatie over een bepaald onderwerp nu beschikbaar is en wat voor onderzoek er nog gedaan moet worden.

De methode van een literatuurstudie is gebaseerd op het analyseren van gerelateerd onderzoek en de bijpassende theorieën in het vakgebied (Riley, 2012). Het identificeert de eerdere theorieën en informatie die van invloed kunnen zijn op het onderwerp. Ook kan een literatuurstudie het onderwerp contextualiseren en de achtergrond beschrijven (Riley, 2012). Het doel van literatuuronderzoek is om aan te tonen of dit onderzoek een eventuele ruimte in de literatuur opvult. Ook geeft het een algemeen beeld van de situatie omtrent de procedures de opvang van LHBTI-asielzoekers, specifiek intersekse personen.

In de huidige, bestaande literatuur is er weinig bekend over intersekse asielzoekers. Dit leidt ertoe dat we de huidige bredere literatuur over LHBTI-asielzoekers eerst moeten analyseren om een beeld te krijgen over intersekse asielzoekers. De bestaande literatuur moet eerst geanalyseerd worden om zo eventuele uitspraken te doen over intersekse vluchtelingen en asielzoekers. Hieruit kunnen we ook eventuele conclusies trekken over de onzichtbaarheid van intersekse asielzoekers. Ook geeft een literatuurstudie een breed, informatief beeld over de huidige stand van zaken omtrent het LHBTI-vluchtelingenbeleid.

3.2. Opzet van het literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek bevat voornamelijk wetenschappelijke artikelen en krantenartikelen over het LHBTI-vluchtelingenbeleid. Dit komt omdat er specifiek over intersekse asielzoekers weinig tot geen literatuur te vinden is. Daarom gebruikt dit onderzoek bronnen over de relatie tussen de LHBTI-gemeenschap en asiel in het algemeen. Dit literatuuronderzoek gebruikt geen bronnen voor het jaar 2010 omdat artikelen voor deze periode verouderd zijn en daardoor niet meegenomen kunnen worden in deze recente analyse.

De literatuurstudie is een samenvatting van alle bestaande literatuur over het LHBTI-vluchtelingenbeleid in Nederland. Het doel van deze literatuurstudie is om in dit beleid in beeld te brengen en daaruit een beeld krijgen hoeveel onderzoek naar intersekse asielzoekers er is gedaan en wat de eventuele conclusies daaruit zijn. Ook geeft het een samenvatting van de huidige stand van zaken omtrent het LHBTI-vluchtelingenbeleid.

Het literatuuronderzoek focust zich op twee belangrijke onderwerpen van het LHBTI-vluchtelingenbeleid: de procedures en de opvang. Door in te zoomen op deze twee onderwerpen, krijgen we een algemeen beeld van het beleid en hoe dit eventueel is ingericht voor intersekse personen.

3.3. Discours analyse

Dit onderzoek maakt naast een literatuuronderzoek, ook gebruik van een discours analyse. Discoursanalyse legt de focus op zowel geschreven als gesproken taal in relatie tot de sociale context ervan. Discours analyse veronderstelt dat taal een onderliggende betekenis kan construeren. Discoursanalyse begint doorgaans met het aandachtig en herhaaldelijk lezen van teksten om patronen, variaties en consistenties te identificeren (Albertin et al, 2016). De beschreven discoursen die in het theoretisch kader zijn besproken, fungeren als een lat die naast de bestaande bronnen wordt gelegd om zo de aanwezigheid van de beschreven discoursen te toetsen. Ook wordt er gekeken of er aandacht wordt besteed aan intersekse personen in deze bronnen, en in welke mate.

Deze discours analyse maakt gebruik van coderen om vast te stellen of de beschreven discoursen zichtbaar zijn in de bronnen. Het coderen van de debatten, wetgeving, overheidsdocumenten en jurisprudentie is de beste manier om te bepalen welk discours aanwezig is en om de zichtbaarheid van het discours vast te stellen. Handmatig coderen vereist drie stappen: het creëren van een coderingsschema, de definitie van de documenten die de onderzoeker wil coderen en het coderen zelf (Zúñiga & Jenkins, 2018).

3.3.1. Codeerschema

In het theoretisch kader zijn het migratie discours en het maatschappelijk discours uitvoerig besproken. Beide discoursen veronderstellen dat intersekse asielzoekers en vluchtelingen onzichtbaar worden gemaakt in de asielketen en in de samenleving. Dit komt merendeels door de focus op een dichotomie van gender en sekse en de heteronormatieve fundering binnen deze twee discoursen.

Zoals eerder al besproken veronderstelt het huidige Nederlandse migratie discours een negatief stereotyperend beeld waarin heteronormativiteit en dichotomie van gender en sekse centraal staan. Als gevolg ligt de focus dus voornamelijk op religieuze, heteroseksuele mannen. Als gevolg wordt de LHBTI-gemeenschap automatisch onzichtbaar omdat daar weinig tot geen aandacht voor is. Dit codeerschema focust zich specifiek op de onzichtbaarheid van intersekse personen binnen de asielketen.

Het maatschappelijk discours rondom intersekse personen wordt getypeerd door intolerantie, discriminatie, stigma, geheimhouding en onzichtbaarheid.

Deze twee discoursen leiden tot het volgende codeerschema:

Nederlandse asioldiscours	Voorbeelden
Benadrukken van de heteroseksuele religieuze mannelijke asielzoeker en daarmee de focus leggen op de dichotomie van gender en sekse en heteronormativiteit.	De assumptie dat voornamelijk heteroseksuele, religieuze mannen vluchten. Homoseksualiteit en religie kan niet samengaan. Veel aandacht naar veiligheidsrisico's rondom mannelijke religieuze asielzoekers.

De (on)zichtbaarheid van intersekse personen binnen de asielketen.	Geen tot nauwelijks aandacht voor intersekse personen in het beleid. Algemeenheid van de LHBTI-beweging wordt benadrukt . Intersekse wordt niet of nauwelijks genoemd in de bronnen.
Maatschappelijke discours rondom intersekse	Voorbeelden
De stigma's en discriminatie rondom intersekse personen binnen de asielketen.	Stigma's zijn aanwezig in de bronnen. Het beleid leidt tot discriminatie van intersekse personen.
De (on)zichtbaarheid van intersekse personen binnen de samenleving	Geen tot nauwelijks kennis over intersekse personen in de samenleving. Intersekse is een relatief onzichtbaar begrip.

3.3.2. Bronnen

De bronnen die dit onderzoek gebruikt voor de discoursanalyse zijn verschillende beleidsstukken van de IND, COA en de Rijksoverheid. Ook kijkt dit onderzoek naar Kamervragen, Commissievergaderingen over het LHBTI-vluchtelingenbeleid. Ook analyseert de discours analyse de enige zaak wat betreft een intersekse asielzoeker. De bronnen tot en met 2020 zullen meegenomen worden in de discours analyse. De bronnen voor die tijd acht ik niet actueel genoeg en zullen daarom dus ook niet meegenomen worden.

4. Literatuurstudie

Deze literatuurstudie focust zich op een uiteenzetting van de bestaande bronnen als het gaat om het LHBTI-asielbeleid. Deze studie is opgedeeld in 2 onderwerpen: de procedures en de opvang. Voor beide onderwerpen wordt de relevante literatuur bestudeerd en samengevat. Het doel van deze literatuurstudie is om een algemeen beeld te geven van het huidige LHBTI-asielbeleid omtrent de procedures en de opvang. Dit algemene beeld helpt ook om de situatie rondom intersekse asielzoekers te duiden.

4.1. Procedures

Het bekendste werk omtrent de asielpcedure voor LHBTI-asielzoekers zijn de onderzoeksrapporten van Sabine Jansen (2018, 2022) over de beoordeling van asielaanvragen in Nederland. Zij baseert haar onderzoek deels op een Europees onderzoek "Fleeing Homophobia" (Spijkerboer, 2013). Uit het rapport 'Fleeing Homophobia' blijkt dat de Europese lidstaten op een aantal punten beneden de norm presenteren als het gaat om de internationale en Europese mensenrechten- en vluchtelingenverdragen. Een tweede conclusie van dit onderzoek laat zien dat de nationale autoriteiten van de EU-lidstaten, zo ook Nederland, zich in veel gevallen baseren op stereotypen bij het onderzoeken van LHBTI-asielaanvragen. Als de asielzoeker niet voldoet aan het stereotype, is er minder kans op een verblijfsvergunning (Spijkerboer, 2013).

Verder is er weinig oog voor de relevante mensenrechten voor LHBTI 's in deze asielaanvragen (Spijkerboer, 2013). Er is een verschil tussen het opgestelde beleid dat asielzoekers beschermen tegen onrecht en de uitgevoerde praktijk. Dit is bijvoorbeeld het geval als het gaat om een alternatieve vluchtlocatie, dit betekent dat de asielzoeker gehuisvest wordt in een ander land dan het land van de aanvraag. Dit alternatief mag alleen geboden worden als de asielzoeker de seksuele expressie of genderidentiteit niet hoeft te verbergen in deze locatie. De alternatieve 'veilige' vluchtlocatie is in essentie een goede beleidskeuze maar in de praktijk wordt dit niet altijd goed uitgevoerd. Asielzoekers worden namelijk regelmatig een alternatief aangeboden van landen waar ze hun identiteit moeten verbergen en dus niet veilig zijn om hun gender of seksuele identiteit te uiten (Spijkerboer, 2013).

Het onderzoek van Sabine Jansen (2018) stelt dat er de laatste jaren sprake is van wantrouwen ten opzichte van de LHBTI 's asielzoekers die vrezen voor vervolging op basis van haar of zijn seksuele gerichtheid of genderidentiteit. Uit dit onderzoek blijkt dat 85% van de asielaanvragen is gebaseerd op de ongeloofwaardigheid van de asielzoeker. Deze beslissingen zijn vaak gebaseerd op westerse stereotypen met betrekking tot de seksuele voorkeur of genderidentiteit. Ook wordt de aanvraag van LHBTI-vluchtelingen sneller goedgekeurd als ze angst tonen in plaats van blijdschap of trots (IHLIA, 2021).

In Nederland wordt de aanvraag binnen de asielpcedure voornamelijk gebaseerd op stereotypen: namelijk dat de LHBTI 's altijd een proces van bewustwording en zelfacceptatie doormaken (Jansen, 2018). Verder zijn er stereotypen aanwezig rondom 'uit de kast komen' (coming outs), religie en risico's nemen. IND-medewerkers veronderstellen namelijk dat een 'coming out' in een land waar de doodstraf op homoseksualiteit hetzelfde gaat als een 'coming out' hier in Nederland. Daarnaast is er een bias omtrent de religie van de asielzoekers: er wordt vaak verondersteld dat geloof en homoseksualiteit niet kunnen samengaan (Jansen, 2018). Ook

wordt ervan uitgegaan dat LHBTI'ers nooit risicovol gedrag vertonen in het land van herkomst als het gaat om hun seksualiteit of genderidentiteit uiten.

Net als uit het onderzoek van Spijkerboer (2013) blijkt ook het onderzoek van Jansen (2018) dat het nog vaak voorkomt dat de IND aanvragen afwijst als de asielzoeker zelf verklaart dat bij terugkeer in het land van herkomst de seksuele gerichtheid of genderidentiteit verborgen moet houden. Dit is volledig in strijd met het beleid en de rechten van de asielzoeker, waardoor deze casussen vaak in hoger beroep geen standhouden.

Na het onderzoek van Sabine Jansen in 2018 is er in 2022 een follow up onderzoek uitgevoerd. Hierin werd getoetst of er eventuele progressie is geboekt als het gaat om het asielbeleid richting LHBTI-asielzoekers. Dit blijkt uit het onderzoek van Jansen (2022) niet of nauwelijks het geval te zijn. De beoordelingen van de aanvragen worden nog steeds op basis van stereotypen worden genomen (Jansen, 2022). Daarnaast concludeert José Renkens (2018) ook dat h e het verhaal van de asielzoeker wordt verteld van grote invloed is op de uitkomst van de asielaanvraag. De verwachtingen van de IND-medewerkers zijn voornamelijk gebaseerd op Westerse perspectief. Renkens (2018) concludeert dat de vraagstelling berust op normatieve assumpties in het testen van de geloofwaardigheid en dat er wordt gezocht naar conform Westerse verhalen over de coming out van de asielzoeker. Het is daarbij een belangrijk punt dat LHBTI-asielzoekers openlijk over hun seksuele oriëntatie en hun ervaringen rondom gender en sekse moeten praten. Het is moeilijk om te voldoen aan deze Westerse assumpties omdat het merendeel van de asielzoekers niet uit een Westers land komt en dus nooit eerder zo openlijk over hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of seksuele diversiteit spraken.

Andere belangrijke knelpunten in de procedures omtrent de asielaanvraag van LHBT-personen omvatten de terughoudendheid van LHBT-individen om openlijk te zijn over hun identiteit in de aanwezigheid van tolken tijdens verhoren (Luit, 2013). Deze tolken komen vaak uit het land van herkomst en worden door de asielzoeker geassocieerd met de intolerantie van het land van herkomst. Ook zijn er zijn gevallen bekend waarin asielzoekers ten onrechte worden bekritiseerd vanwege het ontbreken van bepaalde informatie over hun partner of het gebrek aan betrokkenheid bij LHBT-organisaties in Nederland (Luit, 2013). Ten derde wordt een late 'coming out' als argument aangedragen tegen de asielaanvragen (Luit, 2013). Een late 'coming out' heeft meestal negatieve consequenties voor de asielpcedure van de betrokkene, waarbij hem of haar werd tegengeworpen dat in het eerste gehoor niet het hele verhaal is verteld.

4.2. Conclusie

De algemene conclusies uit de onderzoeken van Jansen (2018, 2022), Spijkerboer (2023) en Luit (2013) zijn dat er bepaalde stereotypen worden gebruikt om de geloofwaardigheid van LHBTI-vluchtelingen te toetsen. Als de vluchteling niet voldoet aan een bepaald stereotype wordt de geloofwaardigheid negatiever ingeschat en is er minder kans op een eventuele verblijfsvergunning. Wanneer dit niet het geval is, beschouwt de IND de LHBTI-asielzoeker vaak als ongeloofwaardig. Ook zijn de stereotypen gebaseerd op een Westers perspectief rondom de LHBTI-gemeenschap.

4.3. Intersekse asielzoekers & procedures

De bovengenoemde onderzoeken geven een algemeen beeld van LHBTI-vluchtelingen binnen de asielprocedures. Echter missen deze onderzoeken een focus op een belangrijke groep binnen de LHBTI-gemeenschap: de I van intersekse. Er is weinig tot geen focus op intersekse vluchtelingen in deze onderzoeken, mede door het gebrek aan data. Deze onderzoeken missen dus de focus op intersekse vluchtelingen maar kunnen wel gebruikt worden om een algemeen beeld te krijgen van de procedures rondom LHBTI-vluchtelingen. Echter kunnen we een aantal conclusies vanuit bovenstaande onderzoeken toepassen op intersekse asielzoekers.

Uit de besproken knelpunten in de asielprocedure voor LHBTI-persoonen kunnen we bijvoorbeeld afleiden dat intersekse personen vergelijkbare en misschien nog wel grotere uitdagingen kunnen tegenkomen in de asielprocedure. Bijvoorbeeld, de veronderstelling van de IND dat LHBTI-asielzoekers een proces van bewustwording en zelfacceptatie moeten hebben doorgemaakt om geloofwaardig te worden geacht. Dit kan ook van toepassing zijn op intersekse personen omdat zij dan ook 'bewust' moeten zijn dat zij intersekse zijn en ook een proces van zelfacceptatie moeten hebben doorgemaakt. Dit kan lastig zijn voor intersekse personen vanwege het maatschappelijke stigma en discriminatie in veel landen, zo ook in Europa. Veel intersekse personen weten niet dat zij intersekse zijn en als ze het wel weten, wordt geheimhouding aangemoedigd (Cense & Marinus, 2023). Ook vinden intersekse personen het erg lastig om open te zijn over eventuele ervaringen in het land van herkomst, vooral bij het eerste gesprek (Hugo & Pertl, 2023).

Daarnaast worden LHBTI-asielzoekers geconfronteerd met stereotypen die hun geloofwaardigheid beïnvloeden, wat ook van invloed kan zijn op intersekse personen. Bepaalde stereotypen over gender en sekse dichotomie leiden tot onzichtbaarheid van intersekse personen. Intersekse personen hebben geen plaats in de bestaande stereotypen over gender en sekse. Dit kan invloed hebben op de evaluatie van asielaanvragen van intersekse asielzoekers. Het is daarom van belang dat de asielprocedure de specifieke behoeften en ervaringen van intersekse personen erkent en geen beslissingen neemt op basis van deze stereotypen. De analyse van onder andere de werkinstructie zal meer duidelijkheid geven over de praktijk hiervan.

Het enige onderzoek wat een beter beeld geeft van de situatie voor intersekse asielzoekers en vluchtelingen is een recent onderzoek van OII Europe (Hugo & Pertl, 2023). Dit onderzoek focust zich op de ervaringen van intersekse asielzoekers wat betreft de reden van vluchten, asielprocedure, en de opvang.

Uit dit onderzoek blijkt dat intersekse individuen vaak worden geconfronteerd met discriminatie, intimidatie en geweld als ze binnenkomen in de asielketen (Hugo & Pertl, 2023). Dit is vaak gender-gerelateerd geweld, gericht op hun geslachtskenmerken. Bovendien kunnen intersekse personen een genderexpressie of -identiteit hebben die in strijd is met de gendermarkering op hun officiële documenten. Dit kan tot verdere problemen leiden wanneer intersekse individuen tijdens de asielprocedure met de autoriteiten moeten communiceren over hun asielprocedure. Deze problemen uiten zich vaak in vooroordelen, stigmatisering en discriminatie, door zowel de overheid als mede-asielzoekers (Hugo & Pertl, 2023).

Daarnaast lopen intersekse asielzoekers het risico de toegang tot de benodigde medicijnen te verliezen het moment dat zij in de asielprocedure terecht komen (Hugo & Pertl, 2023). Dit kan voor sommigen levensbedreigend zijn. Vooral intersekse minderjarigen hebben specifieke zorgbehoeften en kwetsbaarheden. Medische situaties zijn al gevaarlijk voor intersekse personen, maar dit geldt al helemaal voor minderjarigen. In een van de interviews die door het onderzoek van OII Europe is afgenomen werd er gesproken over een intersekse minderjarige die naar Turkije was gevlucht en die door familieleden en artsen onder druk werd gezet om daar een operatie te ondergaan. Ook in Nederland opereren artsen intersekse kinderen die hier status aan willen vragen. Zo is er een casus van een kind die terug moest keren naar het land van herkomst en toch geopereerd werd hier in Nederland (Hulshof, 2021).

Intersekse kinderen ondergaan vaak deze onnodige en invasieve medische procedures zoals genitale operaties en hormonale behandelingen zonder hun toestemming (Hugo & Pertl, 2023). Deze behandelingen kunnen onomkeerbare fysieke en psychologische schade veroorzaken en kunnen worden uitgevoerd zonder toestemming van de minderjarige, waardoor deze zich vaak machteloos en getraumatiseerd voelt.

Ook worden medische verklaringen van psychologen, psychiaters, artsen, seksuologen niet geaccepteerd door de IND. Dit komt omdat de IND de LHBTI-gemeenschap niet wil medicaliseren. Dit is in essentie een goed voornemen, maar wel lastig voor intersekse personen. Hoewel dit onderzoek pleit voor de demedicalisering van intersekse personen, het is belangrijk dat eventuele noodzakelijke medische zorg niet ontnomen wordt. In de werkinstructie voor IND-medewerkers staat dat verklaringen door artsen niet worden geaccepteerd of meegewogen in de asielprocedure. Dit kan ook de medische veiligheid van de intersekse asielzoeker in het geding brengen. Een verklaring van een arts toestaan in de asielprocedure kan helpen met de toegang tot zorg voor intersekse asielzoekers en met het duiden van de intersekse asielzoeker binnen de asielprocedure.

Kortom, er is dus weinig specifiek onderzoek gedaan is naar de ervaringen en behoeften van intersekse asielzoekers binnen de asielprocedures. Maar er zijn wel conclusies te trekken vanuit het algemene beeld van het LHBTI-asielbeleid omtrent de asielaanvraag. Daarnaast geeft het recente onderzoek van OII Europe een beter beeld van de huidige situatie van intersekse asielzoekers binnen de asielprocedures.

4.4. Opvang

4.4.1. Inleiding

Dit gedeelte van de literatuurstudie focust zich voornamelijk op de opvang van LHBTI-asielzoekers in AZC's. Het kijkt naar de huidige stand van zaken van de LHBTI-asielopvang door een analyse van bestaande literatuur en krantenartikelen te geven. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van literatuur met betrekking tot intersekse asielzoekers, ligt de nadruk van dit onderdeel voornamelijk op de algemene aspecten van LHBTI-opvang. Desalniettemin is de literatuur die er te vinden is over intersekse asielzoekers opgenomen. Ook kunnen er, net als bij de procedures, conclusies getrokken vanuit de algemeenheid naar specifiek intersekse asielzoekers.

4.4.2. Onveiligheid

LHBTI-vluchtelingen krijgen te maken met verschillende vormen van vijandigheid binnen de opvangcentra (Van der Pijl et al., 2023). In 2023 kwamen bij LGBT Asylum Support (2023) meer dan zeshonderd meldingen binnen van onveilige situaties in opvanglocaties. In 2020 waren dit nog maar vijfenzeventig meldingen. Er is dus sprake van een forse verhoging als het gaat om onveilige situaties voor LHBTI-vluchtelingen in AZC's (LGBT Asylum Support, 2023b). Meerdere LHBTI'ers in AZC's maakten de afgelopen jaren een einde aan hun leven (Kuiper, 2023). Uit het onderzoek 'Keep it silent', blijkt 40% van de deelnemende LHBTI-asielzoekers een geweldsdelict te hebben meegemaakt in een AZC, waarvan 60% gericht op de persoon zelf. (LGBT Asylum Support, 2020). Deze cijfers geven een goed beeld van de situatie omtrent veiligheid voor LHBTI-asielzoekers in de opvanglocaties.

Ook worden vluchtelingen vaak homogeen behandeld en daardoor worden vaak LHBTI-vluchtelingen over het hoofd gezien als het gaat om goede en veilige opvang (Wimark, 2020). Daarnaast is er een focus op heteronormativiteit binnen asiellaccommodaties en wordt gender gezien als strikt binair in deze opvanglocaties (Wimark, 2020). Deze binaire verhoudingen en heteronormativiteit worden in de opvanglocaties nooit ter discussie gesteld. Bovendien worden LHBTI-asielzoekers gedwongen om zich in de opvang te houden aan de heteronormatieve verwachtingen van de samenleving en medevluchtelingen. Dit is uiterst paradoxaal, aangezien van dezelfde asielzoekers wordt verwacht dat zij open staan om hun seksualiteit en genderidentiteit te verkondigen om onderdak te krijgen (Wimark, 2020).

LHBTI-vluchtelingen zijn dus kwetsbaar voor ongewenste reacties. Dit kan verergerd worden als er sprake is van zichtbaarheid als LHBTI'er (Van den Berg & Dinmohamed, 2021). Ook intersekse personen en mensen die niet voldoen aan de 'traditionele' normen van genderexpressie worden aangemerkt als kwetsbaarder voor ongewenste reacties (Van den Berg & Dinmohamed, 2021). Kortom, binnen de AZC's ligt de nadruk op een dichotomie van gender en sekse, en ben je extra kwetsbaar voor ongewenste reacties als je als asielzoeker niet binnen deze dichotomie 'past'.

4.4.3. Beleid van het COA

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) heeft verschillende maatregelen genomen om de veiligheid en leefbaarheid van LHBTI-bewoners in opvangcentra te verbeteren. Een van deze maatregelen is het inzetten van aandachtsfunctionarissen die speciaal zijn getraind om LHBTI-bewoners te ondersteunen in de complexe omgeving van de asielopvang. Deze functionarissen fungeren als aanspreekpunt en bieden zowel emotionele als praktische steun aan LHBTI-personen (Van den Berg & Dinmohamed, 2021).

Daarnaast heeft het COA aandacht besteed aan het oprichten van LHBTI-vleugels op bepaalde locaties binnen de opvangcentra. Deze vleugels zijn ontworpen om een veilige en ondersteunende omgeving te bieden aan LHBTI-personen. Echter, zelfs in deze vleugels is veiligheid niet gegarandeerd omdat de LHBTI-asielzoekers nog steeds in aanraking komen met andere asielzoekers. LHBTI-personen ervaren vaak een gevoel van veiligheid wanneer zij zich kunnen conformeren aan bepaalde verwachtingen, zoals het verborgen houden van hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit (Van den Berg & Dinmohamed, 2021).

Het is belangrijk op te merken dat het gevoel van veiligheid onder LHBTI-personen sterk afhankelijk is van verschillende factoren, waaronder de azc's waarin zij zich bevinden. Hoewel het COA stappen heeft genomen om de veiligheid van LHBTI-bewoners te waarborgen, blijft er ruimte voor verbetering om een omgeving te creëren waarin LHBTI-personen zich volledig geaccepteerd en veilig voelen.

Een verplichte LHBTIQ+ unit in elke AZC zou bijvoorbeeld meer veilig garanderen, hier kunnen asielzoekers vanaf het begin tot aan afronding van hun asielprocedure blijven (LGBT Asylum Support, 2023b). Het voordeel van zo'n specifieke unit is ook dat LHBTI-specifieke zorg beter geregeld kan worden, hieronder valt ook bijvoorbeeld eventuele hormonale zorg voor LHBTI-vluchtelingen (Sedee, 2022). Dit is van levensbelang voor sommige intersekse personen, de hormonen houden hun letterlijk in leven (Hugo & Pertl, 2023).

4.4.4. Internationale oproep

Uit Europees onderzoek van OII Europe (2023) blijkt dat LHBT en ook intersekse personen te maken krijgen met geweld in opvangaccommodaties door heel Europa. De verdeling van de kamers wordt vaak willekeurig bepaald op basis van de geslachtsmarkering van de persoon in hun officiële documenten, of op basis van een verondersteld geslacht op basis van perceptie zonder rekening te houden met de specifieke behoeften van intersekse personen. Dit kan leiden tot uitsluiting, discriminatie en geweld tegenover intersekse personen in deze opvanglocaties.

Onderzoek van de VN-Vluchtelingenorganisatie (UNHCR) pleit voor meer aandacht voor counseling en traumadiensten als het gaat om LHBTI-asielzoekers. Ook is het van cruciaal belang dat intersekse (en transgender) personen toegang hebben tot betaalbare en gemakkelijke medische behandelingen in de opvangcentra om hun algehele gezondheid en welzijn te garanderen (UNHCR, 2013). Specifiek belangrijk voor intersekse (en trans) personen is dat de toegang tot gezondheidszorg moet worden gewaarborgd indien nodig. Dit is namelijk niet altijd het geval. Ook moet er meer aandacht komen voor veilige toiletfaciliteiten en slaapruintes voor LHBTI-vluchtelingen.

Amnesty International (2022b) vraagt ook aandacht voor de noodzaak van veilige onderkomens voor LHBTI-asielzoekers in de opvanglocaties. Er moet betere bescherming geleverd worden aan lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse (LGBTI) vluchtelingen, die in elke fase van hun vlucht te maken krijgen met seksueel en gender gerelateerd geweld. LHBTI-personen worden geconfronteerd met specifieke bedreigingen zoals seksuele intimidatie, verkrachting en andere vormen van gender gerelateerd geweld.

4.4.5. Intersekse asielzoekers & opvang

Intersekse asielzoekers zijn geen uitzondering op de bovenstaande schokkende cijfers als het gaat om de onveiligheid binnen de azc's. Zoals hierboven ook is vermeld zijn intersekse personen erg kwetsbaar in de opvanglocaties (Van den Berg & Dinmohamed, 2021). Ook uit Europees onderzoek blijkt dat intersekse personen te maken kunnen krijgen met geweld, meerendeels door de willekeurige verdeling op basis van de gendermarkering in plaats van de ervaring van de intersekse asielzoekers. Dit kan leiden tot uitsluiting, discriminatie en geweld in opvanglocaties (OII Europe, 2023). Ook is er nog niet altijd sprake van toegankelijke zorg voor intersekse personen binnen de opvanglocaties (UNHCR, 2013).

Binnen de opvanglocaties wordt vaak de accommodatie voor de asielzoeker gekozen op basis van binaire geslachtsregels. Dit gaat vaak op basis van de geslachtsmarkering of verschijning van de asielzoeker (Hugo & Pertl, 2023). Dit kan ertoe leiden dat intersekse personen in een opvangcentrum wordt geplaatst dat mogelijk niet zijn of haar zelfbenoemde geslacht weerspiegelt. Daarnaast kan dit leiden tot ernstige problemen voor de veiligheid en zekerheid van de intersekse persoon. Als gevolg leidt dit vaak tot zeer risicovolle situaties, waar intersekse asielzoekers bijzonder kwetsbaar zijn voor mentaal en fysiek geweld, misbruik of zelfs verkrachting door andere asielzoekers. Ook is het gebrek aan privacy in deze overbevolkte opvangcentra een probleem; de overvolle badkamers maken intersekse personen kwetsbaar. Deze gevaren en kwetsbaarheden zijn ook van toepassing op minderjarigen intersekse personen (Hugo & Pertl, 2023).

4.4.6. Conclusie

Kortom, in de Nederlandse opvangcentra is er sprake van een toename van vijandigheid en onveiligheid richting LHBTI-asielzoekers. Meldingen van onveilige situaties zijn sterk gestegen de afgelopen jaren, met een alarmerend aantal gewelddadige incidenten tegen LHBTI-asielzoekers. Het huidige beleid binnen opvanglocaties vertoont tekortkomingen in het waarborgen van veiligheid en respect voor LHBTI-vluchtelingen, met nadruk op heteronormativiteit en strikte genderbinariteit. Deze heteronormativiteit en binariteit heeft ook invloed op de ervaringen van intersekse personen in de asielopvang in Nederland. Hoewel het COA-actie onderneemt, zoals het inzetten van aandachtsfunctionarissen en het creëren van LHBTI-units, blijft veiligheid een uitdaging, zelfs in deze speciale LHBTI-eenheden. Ook internationaal wordt opgeroepen tot meer aandacht voor de specifieke behoeften van LHBTI-asielzoekers, ook specifiek voor intersekse personen.

4.5. Samenvatting literatuurstudie

De literatuurstudie vat de belangrijkste literatuur rondom de asielprocedures van LHBTI-asielzoekers samen. Twee essentiële aspecten van de asielketen zijn besproken: de asielaanvraagprocedure en de opvang. De asielprocedures van de aanvraag van LHBTI-asielzoekers wordt gekenmerkt door wantrouwen vanuit IND-medewerkers en het gebruik van Westerse stereotypen waarbij heteronormativiteit en strikte gender en sekse binariteit de norm blijven. In de opvang is er sprake van onveiligheid en geweldsdelicten naar LHBTI-vluchtelingen, ondanks de initiatieven vanuit het COA om dit te verbeteren. De situatie omtrent de procedures en opvang hebben een invloed op intersekse vluchtelingen omdat heteronormativiteit en gender- en sekse binariteit het uitgangspunt zijn van het beleid rondom de asielprocedures en de opvang in de azc's.

5. Discours analyse

Om dieper op de invloed van het asielbeleid op intersekse personen maakt dit onderzoek gebruik van een discours analyse. Deze analyse kijkt naar bronnen binnen een bepaalde sociaal-culturele context. Deze discours analyse bevat een analyse van de volgende documenten: De werk instructie van de IND, Kamervragen, Commissievergaderingen en jurisprudentie over intersekse asielzoekers. In deze analyse wordt gekeken of het migratie of maatschappelijke discours aanwezig is en in welke mate.

Het migratie discours legt een focus op een stereotype van een asielzoeker, namelijk man, heteroseksueel en overtuigend religieus. Het maatschappelijk discours geeft aan dat er sprake is van discriminatie, stigma's, geheimhouding over intersekse personen. Beide discoursen veronderstellen dus onzichtbaarheid voor de LHBTI-gemeenschap, en specifiek voor intersekse personen. Deze discours analyse kijkt of deze discoursen terug te vinden zijn in de genoemde bronnen. Dit gaat op basis van een eerdergenoemd codeerschema.

5.1. Werkinstructie IND

Het belangrijkste document als het gaat om het beoordelen van de asielaanvraag van LHBTI-asielzoekers is de werkinstructie van de IND: *Horen en beslissen in zaken waarin lhbt-gerichtheid als asielmotief is aangevoerd*. Dit document schetst een handvat voor de beoordeling van de geloofwaardigheid van LHBTI-aanvragen. In dit document wordt LHBTI gedefinieerd als: lesbiennes, homo's, biseksuelen of transgenders. Intersekse wordt dus volledig achterwege gelaten, ondanks dat de 'i' wel genoemd wordt in het document in de afkorting 'LHBTI' (p.6). De I van intersekse wordt dus wel genoemd in de afkorting maar wordt in de uitleg van de afkorting niet meegenomen als groep die asiel kan aanvragen op basis van discriminatie en uitsluiting in het land van herkomst. Die lijn volgend, beschrijft het document alleen een asielaanvraag op basis van seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Intersekse wordt dus ook niet benoemd als basis van een asielaanvraag. De woordkeuze zet de toon als het gaat om de onzichtbaarheid van intersekse personen in het beleid omtrent de asielaanvraag. Intersekse asielzoekers worden dus niet benoemd als aparte groep, terwijl wel expliciet de LHBTI-gemeenschap wordt benoemd. Dit is een goed voorbeeld van de onzichtbaarheid van intersekse personen binnen het Nederlandse asieldiscours omdat intersekse dus volledig achterwege wordt gelaten.

Als de van de IND-werkinstructie alleen geschreven is voor LHBT-asielzoekers, is het de vraag in hoeverre deze inclusief is en open staat voor intersekse personen. De Werkinstructie pleit voor een onbevangen opstelling en de IND-medewerker mag dus niet vanuit een persoonlijk, Westers referentiekader redeneren. Echter staat verder in de werkinstructie dat de IND op zoek is naar een 'authentiek' verhaal van de LHBTI-asielzoeker. De asielzoeker moet authentiek en persoonlijk overkomen volgens deze werkinstructie. Ook wordt een uitgebreid verhaal gewaardeerd en geloofwaardiger geacht. Als deze openheid niet aan de orde is, wordt automatisch doorgevraagd om uit te leggen waarom die persoon dat niet kan.

Dit referentiekader van de IND-medewerkers, gebaseerd op authenticiteit en openheid kan invloed hebben op intersekse asielzoekers, bij intersekse personen wordt geheimhouding namelijk aangemoedigd door artsen en ouders (Van Heesch, 2015).

Dit maakt het nog moeilijker om open hun verhaal te vertellen. Dit is ook een element van het bredere maatschappelijke discours rondom intersekse personen. De veronderstellingen van openheid en authenticiteit van de IND kunnen dus de verhalen van intersekse asielzoekers bemoeilijken. Daarnaast is er in het document weinig erkenning voor deze stigma's rondom de gehele LHBTI-gemeenschap als het gaat om schaamte en stigma's, terwijl dat juist bij intersekse personen een grote rol speelt. Ook komen (intersekse) asielzoekers vaak uit landen waar het nog moeilijker is om je open en eerlijk te uiten en de stigma's nog groter zijn. De Werkinstructie benadrukt dat stereotypen en stigma's rondom de LHBTI-gemeenschap niet aanwezig mogen zijn in de beoordeling van LHBTI-asielzoekers. Uit onderzoek blijkt dat dit echter in de praktijk wel gebeurt (Jansen, 2022). De aanwezige stigma's en stereotypen binnen de asielpcedure voor de LHBTI-gemeenschap zijn goede voorbeelden van het bredere maatschappelijke discours rondom intersekse. Dit discours bestaat namelijk uit de onzichtbaarheid van intersekse personen en de aanwezigheid van stigma's rondom intersekse personen.

Kortom, binnen deze werkinstructie van de IND zijn intersekse personen onzichtbaar en wordt indirect de aanvraag voor intersekse personen bemoeilijkt vanwege de focus op een uitgebreid en authentiek verhaal van de asielzoeker. Dit gaat hand in hand met het asieldiscours dat intersekse personen onzichtbaar worden gemaakt binnen de asielketen. Ook kan deze werkinstructie gekoppeld worden aan het maatschappelijke discours door zich te focussen op de openheid van de asielzoeker. Dit bemoeilijkt de positie van intersekse asielzoekers omdat zij juist kampen met het motiveren van geheimhouding. Daarnaast kan een beeld van een 'authentiek' en 'persoonlijk' verhaal leiden tot bepaalde stigma's en Westerse denkbeelden. Deze stigma's en stereotypen hebben een negatieve invloed op intersekse asielzoekers.

5.2. Kamerstukken

Naast de Werkinstructie van de IND, zijn er verschillende Kamervragen gesteld als het gaat om het LHBTI-asielbeleid. Verder zijn er brieven met vragen naar de Staatssecretaris opgesteld en commissiedebatten gevoerd. In het volgende deel worden deze besproken en gekoppeld aan het asiel discours en het bredere maatschappelijke discours rondom intersekse asielzoekers.

5.2.1. Kamervragen

In 2021 is er een motie aangenomen naar aanleiding van een aantal incidenten op azc's met betrekking tot de onveilige situaties van LHBTI-asielzoekers in azc's. Hierin is het kabinet verzocht om een plan van aanpak op te stellen voor een veiligere omgeving voor LHBTI-asielzoekers in de azc's (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2021).

Naar aanleiding van deze motie en de belofte voor meer aandacht voor de veiligheid van LHBTI-asielzoekers binnen de opvanglocaties hebben de Kamerleden Koekoek en Simons vragen gesteld aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2021b). Koekoek en Simons stellen vragen over het eventueel invoeren van LHBTI-units voor de veiligheid van LHBTI-asielzoekers. Zij verwijzen naar de rapporten van LGBT Asylum Support waarin staat dat deze LHBTI-units beter zijn om de veiligheid van LHBTI-asielzoekers te waarborgen. Ook verwijzen ze naar meldingen dat de beveiligers van het COA niet adequaat

hebben gereageerd op onveilige situaties richting LHBTI-asielzoekers binnen de opvanglocaties.

De staatssecretaris Ankie Broekers-Knol benadrukt in een reactie op de vragen van Simons en Koekoek, dat zij niet op de hoogte is van het inadequaat reageren van beveiligers (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2021b). Ook verwerpt ze het standpunt dat LHBTI-units de veiligheid van LHBTI-asielzoekers waarborgen. De Staatssecretaris zegt dat het structureel isoleren van kwetsbare groepen of slachtoffers uit dergelijke groepen een verkeerd signaal afgeeft en een stigmatiserend effect kan hebben op leden van deze groepen.

Door de afwezigheid van specifieke Kamervragen over intersekse asielzoekers wordt de LHBTI-gemeenschap in zekere zin over één kam geschoren. Als gevolg worden intersekse, en LHBT, asielzoekers onzichtbaar gemaakt. Er is geen specifieke aandacht voor intersekse asielzoekers binnen de gestelde Kamervragen. Dit is dus te koppelen aan de onzichtbaarheid van intersekse asielzoekers binnen het asioldiscours.

5.2.2. Brief van de Staatssecretaris J & V

Op 8 oktober 2021, kwam er een rapport genaamd "LHBTI'ers, bekeerlingen en religie verlaters in de asielopvang" van Van den Berg & Dinmohamed (2021) uit. Dit rapport is al eerder in dit onderzoek aangedragen als bron voor de onveiligheid binnen de azc's. Dit onderzoek is uitgevoerd als gevolg van de signalen van onveiligheid, geweld en intimidatie richting LHBTI-asielzoekers. Uit dit onderzoek blijkt dat de COA wel aandacht besteed aan de kwetsbare groepen in de opvang d.m.v. aandachtsfunctionarissen en het bevorderen van de deskundigheid bij medewerkers van de COA. Echter concludeert het onderzoek ook dat er sprake is van een gevoel van onveiligheid wanneer de medewerkers van de COA niet adequaat reageren op misstanden in de azc's (Van den Berg & Dinmohamed, 2021). Het rapport beveelt aan om LHBTI'ers te betrekken bij het uitwerken van het beleid. Ook pleit het onderzoek voor LHBTI-units, meer privacy, meer beveiliging en meer voorlichting omtrent LHBTI-asielzoekers.

Als reactie op dit rapport zijn er diverse vragen gesteld aan de Staatssecretaris om verheldering te geven voor de staat van de veiligheid omtrent LHBTI-asielzoekers. De staatssecretaris benadrukt dat de COA, vanwege capaciteitstekorten, geen LHBTI-units kan garanderen (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2021c). Wel wordt er gekeken naar het instellen van LHBTI-vleugels binnen de azc's. Hier wonen dan de LHBTI'ers gezamenlijk in een vleugel in het azc. Buiten deze vleugels komen de LHBTI'ers echter wel in aanraking met andere asielzoekers in gemeenschappelijke ruimtes en de buitenruimtes.

5.2.3. Commissiedebat

In een commissiedebat over het asielbeleid stelt commissielid Podt vragen over de precare situatie van LHBTI-asielzoekers aan Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, de heer Van Der Burg (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2023). Commissielid Podt wijst de andere leden erop dat er sprake is van onveiligheid binnen de opvang als het gaat om LHBTI-asielzoekers. Ook benadrukt ze de oververtegenwoordiging in suïcidepogingen en de afgewezen zorg voor trans personen. Zij roept op tot meer maatregelen hoe de veiligheid en de rechten van LHBTI-asielzoekers wordt gewaarborgd (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2023). Bij dit Commissiedebat wordt specifiek ingegaan op trans personen,

intersekse personen worden niet specifiek in dit debat genoemd. Dit is een goed voorbeeld van de onzichtbaarheid binnen het asioldiscours en in het bredere maatschappelijke discours.

De Staatssecretaris is, net als zijn voorganger, geen voorstander van aparte LHBTI-units (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2023). Tegelijkertijd erkent hij wel het probleem dat LHBTI'ers het zwaar hebben in de azc's. Ook erkent hij het bredere maatschappelijke probleem: "Ook buiten de azc's zijn LHBTI'ers vaak de klos" (Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2023). Van Der Burg erkent dus de problemen en wil de voorzieningen in de azc's omtrent medische zorg en onveiligheid verbeteren. Ook erkent hij dat de cijfers van LHBTI-personen rondom suïcide en geestelijke problematiek aanzienlijk hoger ligt. Hij erkent hier ook het bredere maatschappelijke probleem omdat hij zegt dat dit niet alleen voor asielzoekers geldt, maar ook voor LHBTI'ers buiten de azc's.

Daarnaast benadrukt de staatssecretaris ook dat vrouwen het zwaar hebben in de azc's, hij zegt dat er sprake zijn van roofdieren die ook in de azc's rondlopen en die de veiligheid in gevaar van vrouwen en LHBTI'ers in gevaar brengen. Dit impliceert de veiligheidsrisico's rondom mannelijke religieuze asielzoekers en is dus deels te koppelen aan het asioldiscours. Het bevat namelijk het element van het benadrukken van de heteroseksuele religieuze mannelijke asielzoeker en daarmee de focus leggen op de dichotomie van gender en sekse en heteronormativiteit.

Uit de besproken Kamerstukken kunnen we een aantal conclusies trekken. In alle stukken wordt de LHBTI-gemeenschap als één geheel besproken, op één geval na waar trans personen specifiek werden genoemd. Er is dus geen aandacht voor intersekse personen specifiek binnen de besproken bronnen. Ook zijn er in zijn geheel weinig Kamervragen gesteld over de situatie van LHBTI-asielzoekers in de asieltketen. De meeste vragen zijn gesteld over de onveiligheid in de opvang; er zijn vrijwel geen vragen gesteld over de asielpcedures. Hier is echter wel aanleiding voor als we de rapporten van bijvoorbeeld Sabine Jansen (2018) (2022) aankijken. Daarnaast benadrukt Staatssecretaris van der Burg de onveiligheid van vrouwen en impliceert de veiligheidsrisico's rondom mannelijke asielzoekers. Hij benadrukt daarmee de binaire tweedeling tussen man en vrouw.

Al met al kunnen we uit deze Kamerstukken concluderen dat er weinig vragen worden gesteld over het asielbeleid in relatie tot de LHBTI-gemeenschap. Er zijn ook geen specifieke vragen gesteld over intersekse asielzoekers. De LHBTI-gemeenschap is minimaal zichtbaar binnen de politieke arena als het gaat om asielbeleid omdat er wel enkele Kamervragen zijn gesteld. Echter zijn in het bijzonder intersekse asielzoekers volledig onzichtbaar in de politieke arena. Deze kamerstukken zijn dus goede voorbeelden van de het Nederlandse asioldiscours waarin de heteronormativiteit en een dichotomie van gender en sekse centraal staat. Ook zijn het goede voorbeelden voor het element van onzichtbaarheid binnen het bredere maatschappelijke discours wat betreft intersekse personen. Echter duiden deze bronnen niet het tweede element van het maatschappelijke discours aan, in de bovenstaande bronnen zijn geen stigma's, vooroordelen of discriminatie richting intersekse personen aangetroffen.

5.3. Jurisprudentie

In dit deel van de discours analyse wordt de juridische arena geanalyseerd met betrekking tot asielaanvragen van intersekse

personen. Een belangrijke grond voor het asiel aanvragen voor intersekse personen zijn de Yogyakarta Beginselen (Hugo & Pertl, 2023). Dit zijn richtlijnen, principes en verplichtingen van staten met betrekking tot internationale mensenrechtenwetgeving als het gaat om asielaanvraag van LHBTI-asielzoekers. De Yogyakarta Beginselen benadrukken dat seksuele geaardheid, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken een grond kunnen zijn voor asielaanvraag als deze tot een onveilige situatie leiden in het land van herkomst. De Yogyakarta Beginselen zijn dus belangrijk voor intersekse individuen, omdat ze ook de grondslag voor asiel van geslachtskenmerken beschrijven.

Er is tot nu toe maar een zaak in Nederland die specifiek gaat over een intersekse asielzoeker. Deze asielzoeker van Jordaanse nationaliteit vroeg in augustus 2019 asiel aan in Nederland vanwege discriminatie omtrent seksediversiteit. De asielzoeker kampte met discriminatie en bedreiging over dat hij intersekse is in Jordanië. Voorbeelden hiervan zijn bedreiging met een mes, pesterijen en een steen die door de ruit van zijn restaurant is gegooid. De asielzoeker verklaart in zijn proces dat hij angstig is voor vervolging en discriminatie in Jordanië vanwege zijn intersekse status en daarom asiel wil aanvragen in Nederland.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid, in het juridische stuk ook wel de verweerder, genoemd, stelt dat er geen sprake is van gegronde vrees voor vervolging of ernstige schade vanwege zijn intersekse status. Om asiel te verlenen aan LHBTI-asielzoekers, moet er sprake zijn van een gegronde vrees voor vervolging of ernstige schade als de asielzoeker teruggaat naar het land van herkomst. De verweerder stelt dat dit niet aan de orde is met betrekking tot deze intersekse asielzoeker op basis van de stukken die zijn aangeleverd.

De Rechtbank oordeelt dat het besluit van het ministerie ongegrond is en dat het beroep van de asielzoeker gegrond is. De Rechtbank oordeelt dat het besluit van het ministerie van Justitie en Veiligheid onvoldoende gemotiveerd is. Er is dus niet voldaan aan artikel 3:4 van de Algemene Wet Bestuursrecht waarin staat dat een besluit goed afgewogen en gemotiveerd moet worden. Het ministerie moet dus volgens de Rechtbank een nieuwe afweging maken over deze zaak. Minister moet dus beter motiveren waarom er geen sprake is van gegronde vrees is voor vervolging of ernstige schade vanwege het intersekse zijn van de asielzoeker. Met andere woorden: de minister heeft dus onvoldoende argumenten geleverd om het asiel af te wijzen.

Het is lastig om te beargumenteren dat deze zaak gekoppeld is aan het asioldiscours omdat het maar één zaak is. Het is natuurlijk opvallend dat de asielaanvraag is afgewezen maar dat is binnen de cijfers van andere LHBTI-asielaanvragen niet schokkend. Het overgrote deel van de LHBTI-asielaanvragen worden namelijk afgewezen. Interessant is wel dat de term 'intersekse' niet genoemd wordt in deze uitspraak. Er wordt gesproken over 'gemengd geslacht' en 'onduidelijkheid over de geslachtskenmerken'. Dit kan wel gekoppeld worden aan een breder maatschappelijk discours van onwetendheid en onzichtbaarheid over intersekse. Ook impliceert dit bepaalde stigma's rondom intersekse als de termen 'gemengd geslacht' worden gebruikt.

Daarnaast kan het feit dat er maar één zaak bekend is gekoppeld worden aan de onzichtbaarheid van intersekse personen in het asioldiscours en het bredere maatschappelijke discours. De onzichtbaarheid van andere rechtszaken is dus een goed voorbeeld voor de onzichtbaarheid van intersekse asielzoekers en

vluchtelingen. Het kan namelijk niet zo zijn, gegeven de cijfers, dat er maar één intersekse asielzoeker bestaat in Nederland. Het overgrote deel moet dus deel zijn van de tweede definitie van een intersekse asielzoeker: een intersekse asielzoeker die asiel verkrijgt op basis van een LHB-status. Er is dus een grote kans dat veel intersekse asielzoekers asiel aanvragen op basis van een LHB-status vanwege de stigma's, schaamte en geheimhouding die gepaard gaan met intersekse zijn.

5.4. Conclusie

In dit laatste hoofdstuk vat dit onderzoek de belangrijkste conclusies samen door antwoord te geven op de verschillende subvragen en de hoofdvraag. Dit hoofdstuk sluit af met verschillende aanbevelingen gebaseerd op de getrokken conclusies. Als afsluiting bespreekt dit rapport de limitaties en eventuele vervolgonderzoeken.

5.4.1. Sub-vraag 1

De eerste conclusie die dit onderzoek kan trekken gaat over de procedures. Uit de bestaande literatuur blijkt de stereotypering van LHBTI-asielzoekers een belangrijk knelpunt is in de asielprocedure. Als een asielzoeker niet voldoet aan een bepaald stereotype wordt de geloofwaardigheid negatiever ingeschat en is er minder kans op een eventuele verblijfsvergunning. Ook zijn de stereotypen voornamelijk gebaseerd op een Westers perspectief rondom de LHBTI-gemeenschap. Als we specifiek inzoomen op intersekse personen en hun asielprocedure, is er maar één Europees onderzoek bekend. Uit dit onderzoek blijkt dat intersekse individuen regelmatig worden geconfronteerd met discriminatie, intimidatie, vooroordelen, stigmatisering en geweld als ze binnenkomen in de asielketen, zowel door de overheid als door mede-asielzoekers.

Dit brengt ons bij de eerste sub-vraag namelijk: *In hoeverre zijn de in Nederland gevolgde procedures met betrekking tot de asielaanvraag inclusief voor intersekse asielzoekers?*

Deze is als volgt te beantwoorden: de procedures met betrekking tot de asielaanvraag is niet inclusief. De goedkeuring van de asielaanvragen zijn nog steeds gebaseerd op bepaalde stereotypen en Westerse perspectieven. Deze stereotypes en perspectieven benadrukken de dichotomie van gender en sekse en focussen zich voornamelijk op lhb personen. Deze benadering neemt zodoende intersekse niet mee en staat haaks op de inclusiviteit van intersekse personen. Dit komt boven op de negatieve reacties en stigmatisering waar intersekse personen bij de aanvang van de asielprocedure mee te maken krijgen.

De Werkinstructie van de IND geeft een goed beeld over de huidige situatie van intersekse asielzoekers als het gaat om de asielaanvraag. Binnen deze werkinstructie zijn intersekse personen onzichtbaar en worden niet expliciet genoemd, terwijl deze werkinstructie juist op alle lhbt groepen zou moeten focussen. Deze onzichtbaarheid van intersekse personen binnen de werkinstructie is een goed voorbeeld van het bredere asioldiscours die zich focust op heteronormativiteit en een dichotomie van gender en sekse.

Daarnaast wordt indirect de aanvraag voor intersekse asielzoekers bemoeilijkt vanwege de focus op een uitgebreid en authentiek verhaal van de asielzoeker binnen de IND Werkinstructie. Er wordt dus de focus gelegd op de openheid van de asielzoeker en dit is

specifiek een probleem voor intersekse asielzoekers. Intersekse personen worden immers gemotiveerd tot geheimhouding. Daarnaast hebben intersekse personen, door de verschillende stadia van de emancipatie, vaak geheel andere ervaringen dan lhbt-personen, waarbij medicalisering een cruciale rol speelt. De werkinstructie biedt hier geen ruimte voor en gaat hier op geen enkele manier op in. De Werkinstructie is een goed voorbeeld van het bredere maatschappelijke discours rondom intersekse, die specifiek de geheimhouding benadrukt.

Kortom, de procedures omtrent de asielaanvraag zijn niet inclusief voor intersekse asielzoekers, terwijl de procedures dit wel impliceren doordat de 'i' toegevoegd is aan 'LHBTI' in de Werkinstructie. Het lijkt dus alsof de Werkinstructie en daarmee de procedures inclusief zijn voor intersekse personen maar dit is een goed voorbeeld van schijninclusie omdat er geen expliciete aandacht wordt besteed aan de behoeften en ervaringen van intersekse personen. Dit komt door de onzichtbaarheid van intersekse personen binnen de IND Werkinstructie en de stigmatisering en stereotypering richting intersekse asielzoekers in de praktijk. Dit betekent dat we de eerste hypothese uit dit onderzoek kunnen aannemen en kunnen concluderen dat de asielprocedures niet inclusief zijn voor intersekse asielzoekers omdat de procedure geen oog heeft voor de specifieke behoeften en ervaringen van intersekse personen. Ook zijn de procedures gebaseerd op stigmatisering, stereotypering van de LHBTI-gemeenschap.

5.4.2. Sub-vraag 2

Er zijn ook diverse conclusies te trekken als het gaat om de inclusiviteit van intersekse vluchtelingen binnen de opvang en azc's. De subvraag die hierbij hoort is: *In hoeverre is de opvang inclusief voor intersekse asielzoekers?*

LHBTI-asielzoekers kampen met onveiligheid binnen de Nederlandse (en wereldwijde) opvanglocaties. Intersekse asielzoekers zijn hier geen uitzondering op. Uit Europees onderzoek blijkt dat intersekse asielzoekers vooral te maken krijgen met geweld door de willekeurige verdeling op basis van de gendermarkering in plaats van de ervaringen van de intersekse asielzoekers. De binariteit van gender en geslacht staat dus centraal in de opvanglocaties en dit is specifiek een last voor intersekse asielzoekers. Dit leidt dus regelmatig tot risicovolle situaties, waar intersekse asielzoekers kwetsbaar zijn voor mentaal en fysiek geweld, misbruik of zelfs verkrachting door andere asielzoekers. Ook is het gebrek aan privacy een probleem; de overvolle badkamers maken intersekse personen nog kwetsbaarder.

Meerdere bronnen roepen op tot het instellen van LHBTI-units binnen alle opvanglocaties. Een verplichte LHBTIQ+ unit in elke AZC zou bijvoorbeeld meer veilig garanderen voor LHBTI-asielzoekers. Daarnaast is het een groot voordeel voor intersekse asielzoekers want het kan ook LHBTI-specifieke zorg beter regelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor specifieke hormonale zorg voor intersekse personen, dit kan van levensbelang zijn voor intersekse asielzoekers.

Kortom, de opvang is niet inclusief voor LHBTI-asielzoekers en specifiek niet voor intersekse asielzoekers. Dit komt door de grote mate van onveiligheid, incidenten en de willekeurige verdeling op basis van de geslachtsmarkering. Ook de garantie en het recht op zorg is een probleem binnen de azc's. Dit kan van levensbelang zijn voor intersekse asielzoekers die afhankelijk kunnen zijn van

bijvoorbeeld hormonale zorg. Tegelijkertijd lopen zij juist het risico slachtoffer te worden van onnodige normatieve zorg uitgevoerd zonder toestemming, die ook in Nederlandse ziekenhuizen nog steeds plaatsvindt. Om ook hier verder inzicht in te krijgen, en deze praktijk te voorkomen, is het van belang dat zorg binnen de opvanglocaties transparant wordt geboden.

De bovenstaande conclusie betekent dat de tweede hypothese van dit onderzoek kan worden aangenomen. Dit onderzoek concludeert dus dat de opvanglocaties niet inclusief zijn voor intersekse personen vanwege de mate van onveiligheid en de onvoldoende aandacht voor de ervaringen en de behoeften van intersekse asielzoekers binnen de opvanglocaties.

5.4.3. Sub-vraag 3

Hierboven heb ik twee specifieke conclusies getrokken over de inclusiviteit van de asielprocedures en de opvang voor intersekse asielzoekers en vluchtelingen. De laatste sub-vraag is een meer algemene vraag over hoe inclusief de overheid is richting intersekse asielzoekers. Deze sub-vraag luidt als volgt: *In hoeverre heeft de Nederlandse overheid oog voor intersekse asielzoekers en vluchtelingen in de asielketen?*

Deze vraag kunnen we beantwoorden op basis van de bovenstaande discours analyse van verschillende beleidsstukken, Kamervragen en jurisprudentie. Het belangrijkste beleidsstuk is de Werkinstructie van de IND, dit is de basis van de uitvoering van de asielprocedure voor LHBTI-asielzoekers. Binnen deze werkinstructie zijn intersekse personen en hun ervaringen en behoeften onzichtbaar. Daarnaast wordt de asielaanvraag voor intersekse asielzoekers bemoeilijkt vanwege de focus op een uitgebreid en authentiek verhaal van de asielzoeker. Dit staat haaks op de motivatie tot geheimhouding vanuit de medische wereld richting intersekse personen.

Uit de besproken Kamerstukken kan dit onderzoek concluderen dat er in het algemeen weinig vragen worden gesteld over de relatie tussen de LHBTI-gemeenschap en het bestaande asielbeleid. Echter zijn er helemaal geen vragen gesteld over intersekse asielzoekers. Intersekse asielzoekers zijn dus ook binnen deze Kamerstukken onzichtbaar.

Ook binnen de jurisprudentie is de aandacht voor intersekse asielzoekers schaars. Er is maar één zaak bekend van een asielaanvraag gebaseerd op intersekse zijn. Er is dus ook sprake van onzichtbaarheid binnen de juridische arena. Het kan namelijk niet zo zijn dat, gegeven de cijfers, er maar één intersekse asielzoeker asiel heeft aangevraagd in Nederland. Dit zou kunnen betekenen dat meerdere intersekse asielzoekers asiel aanvragen op basis van een LHB status, omdat dit beter aansluit bij de vragen die gesteld worden. Dit zou dus ook betekenen dat veel intersekse asielzoekers zich relatief meer comfortabel voelen met een LHB status dan het erkennen dat zij intersekse zijn. Intersekse personen worden namelijk aangeleerd dat je er niet over mag praten en asiel aanvragen op basis van een LHB-status ligt dan meer voor de hand.

Kortom, de Nederlandse overheid en de Nederlandse politiek heeft weinig tot geen oog voor intersekse asielzoekers en vluchtelingen binnen de asielketen. In de Werkinstructie van de IND worden intersekse asielzoekers niet genoemd. Ook binnen de Kamerstukken en andere beleidsstukken, en bij de gestelde vragen in de commissies en de Eerste en Tweede Kamer, wordt er niet expliciet aandacht besteed aan intersekse personen. Dit wordt

bijvoorbeeld wel gedaan bij transpersonen. Binnen de juridische arena is er sprake van onzichtbaarheid van intersekse personen omdat er relatief veel meer zaken bekend zijn op basis van een LHBT status dan een intersekse status.

5.4.4. Onderzoeksvraag

Op basis van deze drie sub-vragen kan dit onderzoek de onderzoeksvraag beantwoorden. Deze onderzoeksvraag luidt als volgt: *In hoeverre is de Nederlandse asielketen inclusief voor intersekse personen?*

De Nederlandse asielketen is niet of nauwelijks inclusief voor intersekse personen. Dit komt vooral door de onzichtbaarheid van de ervaringen van intersekse personen in de procedures, opvang, het beleid en de uitvoering van de Nederlandse overheid. De procedures zijn niet inclusief voor intersekse personen vanwege de stigmatiserende en stereotyperende benadering gefocust op LHBTI-asielzoekers en het ontbreken van aandacht voor intersekse specifieke behoeften en ervaringen zoals de geheimhouding.

Daarnaast blijkt uit Europees onderzoek dat de opvanglocaties niet tot nauwelijks inclusief vanwege de onveiligheid, de willekeurige verdeling op basis van de gendermarkering en de schaarse hormonale zorg voor intersekse asielzoekers. Ook heeft de overheid weinig oog voor de ervaringen en behoeften van intersekse asielzoekers en vluchtelingen binnen de procedures en de opvang. In de Werkinstructies van de IND wordt intersekse niet genoemd. Dit geldt ook voor de besproken Kamerstukken, Commissievergadering en Kamervragen. In de jurisprudentie is er maar één zaak bekend. Dit is relatief heel weinig als we het vergelijken met andere groepen binnen de LHBTI-gemeenschap. De onzichtbaarheid van intersekse asielzoekers en de schaarste als het gaat om inclusiviteit gaan gepaard met een breder maatschappelijk discours rondom intersekse en het algemene asieldiscours in Nederland. Deze twee discourses leiden tot stigmatisering, onzichtbaarheid, stereotypering van intersekse asielzoekers. Dit betekent dat de derde en de vierde hypothesen van dit onderzoek aangenomen kunnen worden.

Kortom, dit onderzoek concludeert dat de Nederlandse asielketen niet inclusief is voor intersekse personen. In het volgende hoofdstuk geeft dit onderzoek aanbevelingen hoe dit aangepakt en verbeterd kan worden. Ook wordt er besproken wat voor vervolgonderzoek er gedaan kan worden met betrekking tot dit onderwerp.

6. Aanbevelingen

Op basis van de conclusies van dit onderzoek zijn er verschillende aanbevelingen te formuleren. Deze aanbevelingen zijn opgedeeld in aanbevelingen voor de procedures en aanbevelingen voor de opvang. Een deel van deze aanbevelingen zijn ook besproken in een recent onderzoek van OII Europe waar een uitgebreide toolkit staat over de behoeften van intersekse asielzoekers (Hugo & Pertl, 2023).

6.1. Procedures

De onderzoeken van Jansen (2018) (2023) en Spijkerboer (2013) geven aan dat binnen de procedures vaak nog sprake is van stereotypering en stigmatisering. Dit onderzoek neemt hun aanbeveling over dat IND-medewerkers zich niet meer moeten baseren op stereotypen als het gaat om de evaluatie van de geloofwaardigheid van LHBTI-asielzoekers. Ook worden asielzoekers geloofwaardiger geacht als zij een uitgebreid verhaal vertellen. Dit benadeeld intersekse asielzoekers die vaak last hebben van geheimhouding en de stigma's die gepaard gaan met intersekse zijn. Dit onderzoek pleit dan ook voor meer en uitgebreidere trainingen, kennis en bovenal een herziening van de IND-Werkinstructie om zo intersekse personen te includeren en stereotypering en de stigmatisering tegen te gaan. De overheid beschikt nog steeds niet over de nodige kennis over de specifieke situatie en behoeften van intersekse personen. Het aanhoudende gebrek aan informatie over de situatie van intersekse personen kan ertoe leiden dat autoriteiten tijdens het eerste gesprek over de asielaanvraag ongepaste en ongeïnformeerde vragen stellen en geen rekening houdt met de ervaringen van de intersekse asielzoeker, waardoor deze geen reële kans heeft om op basis van intersekse zijn een verblijfsvergunning te krijgen.

Daarnaast is het belangrijk dat het bewijs dat wordt aangedragen door derden serieuzer worden genomen. Het bewijs dat wordt aangedragen door derden, zoals partners, vrienden, en LHBTI-belangenorganisaties, geeft vaak een veelzeggender beeld dan alleen de verklaring van de asielzoeker. Ondersteunende brieven die door derden worden ingediend waardevol, aangezien zij een alternatieve visie bieden ten opzichte van de beoordeling door de IND. Ondanks de uitspraak van de staatssecretaris van 9 januari 2018, worden dergelijke bewijzen momenteel nauwelijks in overweging genomen. Ook in de meest recente werkinstructie van de IND zijn er nog steeds haken en ogen verbonden aan de verklaringen van derden. Dit onderzoek pleit voor een herziening van dit beleid en invoering van bewijs dat door derden wordt aangedragen. Dit zou ook op kunnen gaan voor al bestaande medische dossiers van intersekse personen die in acht kunnen worden genomen door de IND. Dit is specifiek voor intersekse asielzoekers een relevante aanbeveling omdat die baat kunnen hebben bij een medische verklaring.

6.2. Aanbevelingen voor de opvang

Zoals hierboven veelvuldig is besproken zijn de cijfers van onveiligheid binnen de azc's hoog en schokkend. Er is dus dringend behoefte aan een herziening van het beleid en meer aandacht voor de specifieke behoeften van intersekse personen (en LHBT-asielzoekers) om hun veiligheid en welzijn in opvangcentra te waarborgen.

Het COA heeft verschillende acties ondernomen om een veiligere omgeving te bieden voor LHBTI-asielzoekers binnen de azc's. Echter zijn deze maatregelen niet genoeg om de veiligheid te waarborgen. Daarom pleit dit onderzoek voor de aanwezigheid van LHBTI-eenheden in plaats van LHBTI-vleugels in alle opvanglocaties. Deze units zijn nu namelijk niet aanwezig in elke opvanglocaties. Door de aanwezigheid van LHBTI-units in alle azc's kan er een veiligere omgeving ontstaan voor LHBTI-asielzoekers. Ook binnen deze units eventuele medische zorg beter geregeld worden, dit is een specifieke maatregel die de veiligheid van intersekse asielzoekers garandeert. Echter is het belangrijk dat intersekse asielzoekers niet worden gepusht naar normatieve, medisch niet-noodzakelijke, behandelingen. Dit namelijk een praktijk die in Nederlandse ziekenhuizen nog steeds veelvuldig voorkomt. Deze behandelingen zijn een mensenrechtenschending en het is dus belangrijk dat deze niet worden gepusht op intersekse asielzoekers, deze zijn namelijk extra kwetsbaar.

Naast fysieke zorg is het ook belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan mentale zorg en ondersteuning. Er moet toegang zijn voor psychologische zorg en ondersteuning voor intersekse asielzoekers om zo te kunnen praten over hun ervaringen. Daarnaast is het belangrijk dat intersekse asielzoekers worden gewezen op organisaties die hun kunnen steunen en waar ze hun community kunnen vinden.

Ook moet er, net als bij de asielaanvraag, aandacht komen voor training en kennis bij de werknemers. Meer kennis leidt namelijk tot minder stigmatisering, discriminatie en onveilige situaties. Ook weten werknemers van het COA dan beter wat intersekse asielzoekers nodig hebben en dit leidt tot meer inclusie en veiligheid binnen de azc's.

7. Verder onderzoek

Dit onderzoek geeft een eerste beeld van de mate van inclusiviteit voor intersekse asielzoekers en vluchtelingen in de Nederlandse asielketen. Echter is dit onderzoek kwalitatief opgezet vanwege de schaarste in data over intersekse asielzoekers. Meer onderzoek naar de ervaringen van intersekse asielzoekers in de asielketen is essentieel voor verdiepende inzichten. Indien mogelijk zou een grootschalig kwantitatief onderzoek meer informatie en data verschaffen over intersekse asielzoekers en vluchtelingen. Dit is echter lastig en niet realistisch vanwege de hoeveelheid respondenten. Intersekse personen zijn namelijk vrijwel onzichtbaar in de asielketen en samenleving. Hierdoor is een grootschalig onderzoek niet realistisch. Zolang de maatschappij en de asielketen niet inclusief is voor intersekse personen is grootschalig onderzoek naar deze groep niet realistisch.

Vervolgonderzoek moet dus kwalitatief en kleinschalig van aard zijn. Een goed voorbeeld hiervoor is eventuele interviews met stakeholders zoals LGBT Asylum Network helpen om een beter beeld te krijgen van de huidige situatie van intersekse asielzoekers

in de Nederlandse asielketen. Ook een interview met Sabine Jansen over haar ervaringen binnen haar onderzoek kunnen een beter beeld creëren van intersekse asielzoekers en hun ervaringen in de asielketen.

Daarnaast kunnen interviews met intersekse asielzoekers een goed beeld geven over de ervaringen van intersekse asielzoekers binnen de Nederlandse en internationale asielketen. Echter is hierbij een probleem dat respondenten vinden lastig kan zijn. Daarom is contact en een eventueel interview met LGBT Asylum cruciaal om zo in contact te komen met intersekse asielzoekers. Echter is een kwalitatief kleinschalig onderzoek realistischer dan een grootschalig kwantitatief onderzoek vanwege de kleinere aantallen.

Als laatst kunnen er interviews en vragen worden gesteld aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie om meer inzicht te krijgen in het beleid van de overheid. Ook kunnen er vragen gesteld worden over de eventuele aanbevelingen die dit en andere onderzoeken doen over het verbeteren van de inclusie en veiligheid van LHBT en specifiek intersekse asielzoekers en vluchtelingen.

Bronvermelding

- Albertin Carbó, P., Vázquez Ahumada, Andrea., Dorado, A.D., (2016). "How do I do Discourse Analysis?" Teaching Discourse Analysis to novice researchers through study of intimate partner gender violence among migrant women, *Qualitative Social Work.*, 15(3), pp. 363-379.
- Amnesty International. (2022a, 8 augustus). *Refugees are in urgent need of protection from sexual and gender-based violence.* <https://www.amnesty.org/en/latest/press-release/2016/11/refugees-are-in-urgent-need-of-protection-from-sexual-and-gender-based-violence/>
- Amnesty International. (2022b, april 11). *Vluchteling of asielzoeker? - Amnesty International.* <https://www.amnesty.nl/wat-we-doen/themas/vluchtelingen-en-asielzoekers/vluchteling-of-asielzoeker>
- Bajja, F. (2023, 7 november). Migratie is groot verkiezingsthema, gemeenten worstelen met draagvlak opvang. NOS. <https://nos.nl/collectie/13960/artikel/2497029-migratie-is-groot-verkiezingsthema-gemeenten-worstelen-met-draagvlak-opvang>
- Butler, J. (2021, 23 oktober). *Why is the idea of 'gender' provoking backlash the world over?* The Guardian. <https://www.theguardian.com/us-news/commentisfree/2021/oct/23/judith-butler-gender-ideology-backlash>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2020). A long way to go for LGBTI equality. In <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf
- Frisch M, Moseholm E, Andersson M, Bernhard Andresen J, Graugaard C. Sex i Danmark, Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018 (Sex in Denmark. Key findings from Project SEXUS 2017-2018). Aalborg, Denmark: State Serum Institute (Department of Epidemiological Research), 28 oktober 2019. ISBN 978-87-971732-0-6.
- Frost, D. M., & Meyer, I. H. (2023). Minority Stress Theory: application, critique, and continued Relevance. *Current Opinion in Psychology*, 51, 101579. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101579>
- Hegarty, P., & Smith, A. (2021). Public Understanding of Intersex: an update on recent findings. *International Journal of Impotence Research*, 35(1), 72-77. <https://doi.org/10.1038/s41443-021-00485-w>
- Hugo, J., & Pertl, L. (2023). INTERSEX REFUGEES & ASYLUM SEEKERS TOOLKIT. In OII Europe. <https://www.oiiurope.org/wp-content/uploads/2024/03/RASTK-web.pdf>
- Hulshof, A. (2021, 24 februari). *Kinderen met een onduidelijk geslacht: soms is vroeg opereren beter dan niets doen.* Trouw. <https://www.trouw.nl/zorg/kinderen-met-een-onduidelijk-geslacht-soms-is-vroeg-opereren-beter-dan-niets-doen~b5f57d61/>
- IHLIA. (2021, 29 oktober). *LHBTI+ vluchtelingen in Nederland.* With Pride. <https://withpride.ihlia.nl/story/lhbt-vluchtelingen-in-nederland/>
- Jansen, S. (2018). Trots of Schaamte: de beoordeling van LHBTI Asielaanvragen in Nederland na de Arresten van XYZ en ABC. *COC Nederland.* <https://www.coc.nl/wp-content/uploads/2018/08/Trots-of-Schaamte-rapport-LHBTI-asielbeleid-van-Sabine-Jansen-voor-COC-NL-juni-2018-definitieve-versie.pdf>
- Jansen, S. (2022). *Trots of Schaamte? Het vervolg.* <https://www.coc.nl/wp-content/uploads/2022/06/Trots-of-Schaamte-het-vervolg-digitale-versie-2022.pdf>
- Kraak, J. (2018). The Securitization of Migration in the Netherlands During the European Refugee Crisis. *Wageningen University.* <https://edepot.wur.nl/463575>
- Kuiper, R. (2023). *Lhbt-vluchtelingen zijn in Nederland nog steeds niet veilig: 'De andere bewoners haten ons'.* Volkskrant. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/lhbt-vluchtelingen-zijn-in-nederland-nog-steeds-niet-veilig-de-andere-bewoners-haten-ons~b379a632/>
- LGBT Asylum Support. (2020). *Keep It Silent: geweldsdelicten in azc's naar lhbt-asielzoekers.* <https://lgbtasymlsupport.nl/wp-content/uploads/2022/05/Keep-it-Silent-LGBT-Asylum-Support-02-2020.pdf>
- LGBT Asylum Network. (2018). Krassen op je ziel: de werkinstructie en de beoordeling van lhbt-asielzoekers in lhbt-zaken. In *LGBT Asylum Network.* <https://lgbtasymlsupport.nl/wp-content/uploads/2022/05/Krassen-op-je-ziel-LGBT-asylum-support.pdf>
- LGBT Asylum Support. (2023). *Lhbtq+ asielzoekers in Ter Apel: Opgejaagd, onbeschermd en onveilig* LGBT Asylum Support stuurt opnieuw brandbrief over onveilige situaties – LGBT Asylum Support. <https://lgbtasymlsupport.nl/nl/lhbtq-asielzoekers-in-ter-apel-opgejaagd-onbeschermd-en-onveiliglgbt-asylum-support-stuurt-opnieuw-brandbrief-over-onveilige-situaties-2/>
- LGBT Asylum Support. (2023b). *Protect us: onveiligheid in azc's bij lhbtq+ asielzoekers.* <https://lgbtasymlsupport.nl/nl/protectus-nl/>
- Luit, L. (2013). PINK SOLUTIONS: Inventarisatie situatie LHBT asielzoekers. In *COC.nl.* <https://www.coc.nl/wp-content/uploads/2013/05/PinkSolutionsCOC.pdf>
- Marinus, M. A., & Cense, M. (2024). A Life Course Perspective on the Sexual Development of Young Intersex People. *Healthcare (Basel)*, 12(2), 239. <https://doi.org/10.3390/healthcare12020239>
- Medina, C. (2021, 4 oktober). Key issues facing people with intersex traits. *Center for American Progress.* <https://www.americanprogress.org/article/key-issues-facing-people-intersex-traits/>
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and Mental Health in lesbian, gay, and bisexual Populations: Conceptual issues and research Evidence. *Psychological Bulletin*, 129(5), 674-697. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.5.674>
- Movisie. (2016, 28 oktober). *5 vragen over intersekse beantwoord.* Movisie.nl. <https://www.movisie.nl/artikel/5-vragen-over-intersekse-beantwoord#:~:text=Net%20als%20lesbische%20vrouwen%2C%20homoseksuele,toe%20te%20voegen%20aan%20LHBT.>
- NOS. (2023, 22 november). Kiezers over belangrijkste onderwerpen: "Politiek denkt alleen aan zichzelf". NOS. <https://nos.nl/artikel/2498812-kiezers-over-belangrijkste-onderwerpen-politiek-denkt-alleen-aan-zichzelf>
- Organisation Intersex International Europe - OII Europe. (2023, 30 november). *Intersex refugees & asylum seekers.* OII Europe. <https://www.oiiurope.org/intersex-refugees-asylum-seekers/>
- Paternotte, D., & Kuhar, R. (2018). Disentangling and Locating the "Global Right": Anti-Gender Campaigns in Europe. *Politics and Governance*, 6(3), 6-19. <https://doi.org/10.17645/pag.v6i3.1557>
- Renkens, J. (2018). "Kunt u dat moment eens beschrijven?": een analyse van de interviewmethode van de IND in lhbt-zaken. *Migrantenrecht*, 9, 52-60. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3459690>
- Ridley, D. (2012). *The literature review: A Step-by-Step Guide for Students.* SAGE.
- Rutgers Instituut & UZ Gent. (2020). *Kennis en opvattingen over intersekse Een nulmeting in Nederland en Vlaanderen.* https://rutgers.nl/wp-content/uploads/2021/09/Rapport_Nulmetingintersekse_REVISED.pdf
- Sedee, M. (2022, 15 juni). Lhbt-Oekraïners worden apart opgevangen: 'We zijn hier niet bang dat iemand ons aanvalt'. NRC. <https://www.nrc.nl/nieuws/2022/06/14/nu-niet-bang-dat-iemand-ons-aanvalt-a4133470>
- Snyder, H. (2019). Literature Review as a Research Methodology: An Overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039>

- Spierings, N. (2020). Homonationalism and voting for the populist radical right: addressing unanswered questions by zooming in on the Dutch case. *International Journal of Public Opinion Research*, 33(1), 171–182. <https://doi.org/10.1093/ijpor/edaa005>
- Spijkerboer, T. (2013). *Fleeing homophobia*. <https://doi.org/10.4324/9780203515723>
- Stichting NNID. (2013). *Home*. Seksediversiteit.nl. <https://seksediversiteit.nl/>
- Sutkutė, R. (2023). Public discourse on refugees in social media: A case study of the Netherlands. *Discourse & Communication*. <https://doi.org/10.1177/17504813231188499>
- Toldy, T., & Garraio, J. (2020). Gender Ideology: A Discourse That Threatens Gender Equality. *Center for Social Studies of the University of Coimbra, Coimbra, Portugal*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-70060-1_86-1
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2021, 5 maart). *Veiliger leefomgeving lhbt-asielzoekers en bekeerlingen in azc's*. Tweede Kamer Der Staten-Generaal. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021D09245&did=2021D09245
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2021b, juni 17). *Antwoord op vragen van de leden Koekkoek en Simons over de veiligheidssituatie in azc's voor lhbt-asielzoekers*. Tweede Kamer Der Staten-Generaal. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2021Z09103&did=2021D24603>
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2021c, december 7). *Beleidsreactie WODC-Rapport*. Tweede Kamer Der Staten-Generaal. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2021D48407&did=2021D48407
- Tweede Kamer der Staten-Generaal. (2023, 30 maart). *Verslag van een commissiedebat*. Tweede Kamer Der Staten-Generaal. <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/commissieverslagen/detail?id=2023Z03204&did=2023D13985>
- UNHCR. (2013). Resettlement Assessment Tool: Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Intersex Refugees. *UNHCR*. <https://www.unhcr.org/sites/default/files/legacy-pdf/51de6e5f9.pdf>
- Van de Grift, T. C., Dalke, K. B., Yuodsnuks, B., Davies, A. W. J., Papadakis, J. L., & Chen, D. (2024). Minority stress and resilience experiences in adolescents and young adults with intersex variations/differences of sex development. *Psychology Of Sexual Orientation And Gender Diversity*. <https://doi.org/10.1037/sgd0000690>
- Van den Berg, M., & Dinmohamed, S. (2021). *LHBTI's, bekeerlingen en religieverlaters in de asielopvang*. <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3122/3186-lhbt-bekeerlingen-religieverlaters-in-de-asielopvang-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Van Der Pijl, Y., Breuil, B. O., Swetzer, L., Drymanti, M., & Goderie, M. (2018). "We Do Not Matter": Transgender Migrants/Refugees in the Dutch Asylum System. *Violence and gender*, 5(1), 1–11. <https://doi.org/10.1089/vio.2017.0009>
- Van Heesch, M.A. (2015). Ze wisten niet of ik een jongen of een meisje was: Kennis, keuze en geslachtsvariëaties: Over het leven met en het kennen van intersekse condities in Nederland. *Vossiuspers*.
- Van Lisdonk, J. (2014). Leven met Intersekse. *Sociaal Cultureel Planbureau*. https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9178232/1/RIS306254_Intersekse-verklaring_Bijlage_3
- VluchtelingenWerk Nederland. (z.d.). *Wanneer ben je een vluchteling?* Vluchtelingenwerk.nl. <https://www.vluchtelingenwerk.nl/nl/nieuws-en-kennis/veelgestelde-vragen/algemene-veelgestelde-vragen-over-vluchtelingen-en/wanneer-0>
- Wimark, T. (2020). Housing policy with violent outcomes – the domestication of queer asylum seekers in a heteronormative society. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 47(3), 703–722. <https://doi.org/10.1080/1369183x.2020.1756760>
- Zúñiga, N., & Jenkins, M. (2018). Methodologies for the analysis of political party programmes. *Transparency International*. <https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Methodologies-analysis-party-programmes.pdf>

English

For more publications in English, see:
More information on intersex in English:
Database on intersex rights in English:

thisintersex.org/publications
thisintersex.org
intersexrights.org

Nederlands

Voor publicaties in het Nederlands zie:
Informatie over intersekse in het Nederlands:
Informatie over Stichting NNID:

seksediversiteit.nl/publicaties
seksediversiteit.nl
nnid.nl

***Dit onderzoek
geeft een eerste beeld
van de mate van
inclusiviteit
voor
intersekse
asielzoekers
en
vluchtelingen
in de
Nederlandse asielketen.***

Zolang de maatschappij en de asielketen niet inclusief is voor intersekse personen is grootschalig onderzoek naar deze groep niet realistisch

Dit onderzoek concludeert dus dat de opvanglocaties niet inclusief zijn voor intersekse personen vanwege de mate van onveiligheid en de onvoldoende aandacht voor de ervaringen en de behoeften van intersekse asielzoekers binnen de opvanglocaties